24-мӗш ҫул тухать. Хакӗ 15 пус.

Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

1941
ДЕКАБРЬ
29
ТУНТИКУН
308(6023) №

Чӑваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМӖПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧӖН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧӖН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧӖН
ХАҪАЧӖ.

Вӑрман хатӗрлес ӗҫе хӑвӑртлатмалла

Халӑх хуҫалӑхӗн пур отраслисенче те йывӑҫ кирлӗ. Уйрӑмӑнах хальхи вӑрҫӑ вӑхӑтӗнче йӗлтӗрсем, самолетсем тата ытти хӗҫпӑшалсем тунӑ ҫӗре лайӑх пахалӑхлӑ йывӑҫ сахал мар каять. Йывӑҫ предприятисемпе учрежденисене, уйрӑм ҫынсене те кирлӗ. Ҫӗршыва кирлӗ таран йывӑҫ хатӗрлеме пирӗн пур условисем те пур. Партипе правительство вӑрман ӗҫӗнчи работниксене куллен пулӑшса, ертсе пыраҫҫӗ. Вӑрмана ҫӑвӗн-хӗлӗн хатӗрлес ӗҫе йӗркелеме тӑрӑшаҫҫӗ. Ҫак кунсенче Чӑваш АССР Совнаркомӗпе ВКП(б) Обкомӗн бюровӗ 1941 ҫулти декабрь уйӑхӗнче тата 1942 ҫулти пӗрремӗш кварталта вӑрман хатӗрлемелли плана ҫирӗплетрӗҫ. Ҫак ӗҫе ӑнӑҫлӑ пурнӑҫлама кирлӗ мероприятисене палӑтрӗҫ.

Кӗркуннехи тата хӗллехи сезонра Вӑрман Халӑх Комиссариачӗн системи тӑрӑх пирӗн ҫӗршер пин кубометр йывӑҫ касса хатӗрлемелле, ҫӗршер пин кубометр турттармалла, темиҫе пин кубометр механизациленӗ ҫулсем патне турттарса кӑлармалла. Вӑрман Халӑх Комиссариачӗн хӑйӗн средствисемпе, кадровӑй рабочисен вӑйӗпе нумай йывӑҫ касса хатӗрлемелле, турттармалла. Йывӑҫ касса хатӗрлес, турттарас тата механизациленӗ ҫулсем патне кӑларас ӗҫсене колхозниксемпе единоличниксен вӑйӗсемпе нумай тумалла.

Кӑҫалхи ҫул вӑрман хатӗрлемелли план, ытти ҫулсемпе танлаштарсан, чылай пысӑк. Ҫак плана йӗркеллӗ пурнӑҫлас тӗлӗшпе, СССР Совнаркомӗ 1941 ҫулти ноябрӗн 29-мӗшӗнче йышӑннӑ постановлени тӑрӑх, вӑрман хатӗрлевӗнче 1941 ҫулти декабрӗн 1-мӗшӗнчен пуҫласа 1942 ҫулти апрелӗн 1-мӗшӗччен ҫуран тата лашапа ӗҫлемелли тӳлевлӗ повинность пырать. Вӑрман хатӗрлев ӗҫӗнче тӑрӑшса ӗҫлекен колхозниксемпе единоличниксем тӗп ӗҫ укҫи ҫумне преми-надбавка илме пултараҫҫӗ. Партипе комсомол тата профсоюз организацийӗсен вӑрмана ӗҫлеме пынӑ кашни ҫынна ҫав йӗркене тӗплӗн ӑнлантарса парас пулать.

Ҫак кунсенче вӑрманпромхозсенче, вӑрман пункчӗсенче ӗҫлекенсен йышӗ хӑвӑрт ӳссе пырӗ. Ҫавӑнпа та вӑрман ӗҫӗнчи командирсен, инженерно-технически работниксен ответлӑхӗ калама ҫук пысӑкланать. Ҫуран е лашапа ӗҫлемелли тӳлевлӗ повинность туни вӑрман пункчӗсемпе вӑрманпромхозӗсен руководителӗсен ответлӑхне чакармасть, вӑл ответлӑха татах та ытларах ӳстерет. Халӗ вӑрман хуҫалӑхӗнче нихӑҫанхи пек мар организациленсе ӗҫлени кирлӗ. Вӑрман хатӗрлес ӗҫре уйрӑмӑнах хӗллехи вӑхӑтпа туллин усӑ курмалла. Хатӗрленӗ йывӑҫсене турттарса кӑларма тракторсемпе, автомобильсемпе, пӑрлӑ ҫулсемпе анлӑн усӑ курмалла. Кунсӑр пуҫне, колхозсенче ӗҫрен пушаннӑ лашасемпе ҫынсем те йышлӑн ӗҫлемелле.

Вӑрман хатӗрлес ӗҫре хӗллехи лайӑх условисемпе анлӑн усӑ курса, ҫӗршыв валли хуҫалӑх строительствинче тата оборона ӗҫӗнче кирлӗ чухлӗ йывӑҫ хатӗрлесе парассишӗн кӗрешмелле. Вӑрман хатӗрлев планне вӑхӑтра пурнӑҫлас тесе, районсенчи партипе совет тата вӑрман хатӗрлев организацийӗсен колхозниксемпе единоличниксене пӗлсе организацилемелле. Колхозсенче вӑрман хатӗрлес тӗлӗшпе яланлӑх бригадӑсем организацилемелле. Бригадӑсене кирлӗ продуктсемпе выльӑх апачӗсем ҫителӗклӗ парса, вӑрман хатӗрлемелли участоксене ямалла. Вӑрман хатӗрлес плана тултарас тесен, ҫынсем ҫителӗклӗ яни кӑна мар, ҫав ҫынсем пурте кулленхи нормӑна ытлашшипех тултарса ӗҫлени кирлӗ.

Колхоз руководителӗсемпе вӑрман хатӗрлев органӗсен малтанхи кунсенчен пуҫласах ӗҫ дисциплинине ҫирӗп организацилемелле. Рабочисен бригадисене вӑрманта чылай вӑхӑт ӗҫлеме ҫирӗплетмелле. Вӗсен пурнӑҫпа йӑла условийӗсене лайӑхлатас тӗлӗшпе кирлӗ мерӑсем йышӑнмалла. Ӗҫлеме пынӑ ҫынсене ӑста вырнаҫтарассине малтанах палӑртса хумалла. Общежитисем тума май пур кашни баракпа, кашни ҫуртпа усӑ курас пулать.

Хальхи вӑхӑтра ӗҫҫыннисем Хӗрлӗ Ҫар фронтра куллен туса пыракан ҫитӗнӳсемпе хавхаланса производствӑра, колхозсенче татах та ытларах тӑрӑшса ӗҫлеҫҫӗ. Чылай районсенчи колхозсем вӑрман хатӗрлес ӗҫе те активлӑн хутшӑнчӗҫ. Ҫӗмӗрле районӗнче Егоркино ялсоветне кӗрекен «Большевик» колхоз, Пояндайкино ялсоветне кӗрекен «Новая сила», «Вперед» колхозсем тата ытти ялсоветсенчи колхозсем те вӑрман хатӗрлес ӗҫе активлӑн тытӑнчӗҫ. Анчах вӑрман организацисенче ӗҫлекенсем вӑрмана пыракан колхозниксене кӗтсе илме ҫителӗклӗ хатӗрленмен пулнӑ. Ӗҫлекенсене валли столовӑй организацилемен, бараксене вӗретнӗ шыв ҫителӗклӗ парса тӑман. Ҫавнашкал ҫитменлӗхсене вӑрман организацийӗсен ҫийӗнчех пӗтерме тӑрӑшмалла. Вӑрман ӗҫне хутшӑнакан кашни ҫын валли малтанхи кунах хӑйне тивӗҫлӗ вырӑн пултӑр. Вӑл вӑхӑта усӑсӑр иртермесӗр, хастарлӑн ӗҫе тытӑнма пултартӑр. Ҫапла ӗҫлени кӑна вӑрман хатӗрлев планне вӑхӑтра тултарма пулӑшать.

Районсенчи нумай колхозсем вӑрман хатӗрлев планне илсенех уйрӑм бригадӑсем организацилесе вӑрмана ӗҫлеме тухса кайрӗҫ. Канаш районӗнчи «Хӗрлӗ Октябрь», Чапаев ячӗпе тӑракан тата ытти колхозсем те декабрӗн 11-мӗшӗнчен пуҫласах вӑрманта пысӑк ҫӗкленӳпе ӗҫлеҫҫӗ. Константинов, Макаров тата ытти стахановецсем ӗҫ нормине 170 процент ытла тултарса пыраҫҫӗ.

Сӗнтӗр районӗнчи Ильинка ялсоветне кӗрекен «Хлебороб» колхоз, Мало-Карачкино ялсоветне кӗрекен «Новая жизнь» т. ыт. колхозсем вӑрман хатӗрлес ӗҫе тухса кайрӗҫ. Анчах районсенчи колхозсем пурте мар вӑрман хатӗрлес ӗҫе ҫителӗклӗ вӑй янӑ.

Вӑрман хатӗрлев ӗҫӗнче ҫуран е лашапа ӗҫлемелли тӳлевлӗ повинность тӑвасси ҫинчен йышӑннӑ постановлени партипе совет органӗсене тата вӑрман хатӗрлекен организацисене тимлӗн, большевикла хастарлӑхпа ӗҫлеме хушать. Постановленине пурнӑҫа кӗртсе пырас тӗлӗшпе вӑрман хатӗрлес ӗҫе кулленех оперативлӑ ертсе пыни кирлӗ. Ӗҫе тухмасӑр пӑрӑнса юлма пӑхакансене хирӗҫ ҫирӗппӗн кӗрешмелле. Вӗсем хушшинче политикӑллӑ-массӑллӑ ӗҫе вӑйлӑн туса пымалла.

1942 ҫулта вӑрман хатӗрлемелли плана пурнӑҫлама чылай вӑй кирлӗ. Анчах пирӗн совет патриочӗсем пур йывӑрлӑхсене те большевикла ҫӗнтерме хӑнӑхнӑ. Вӑрман хатӗрлев планне вӑхӑтра пурнӑҫлама вӑрман ӗҫӗнчи ударниксемпе стахановецсем хушшинче социализмлӑ ӑмӑртӑва анлӑн сарса ямалла, вӗсене ҫӗнӗрен те ҫӗнӗ ҫитӗнӳсем туса пыма пулӑшмалла. Вӑрман хатӗрлес ӗҫе вӑрҫӑ вӑхӑтӗнчи хӑвӑртлӑхпа йӗркелесе, фронта кирлӗ чухлӗ йывӑҫ хатӗрлесе парар!

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМӖН

УКАЗӖ

Хӗрлӗ Ҫарӑн начальство составне Совет Союз Геройӗн званине парасси ҫинчен

Нимӗҫ захватчикӗсене хирӗҫ пыракан кӗрешӳ фронтӗнче Командованин боевой заданийӗсене кӑтартуллӑн пурнӑҫа кӗртнӗшӗн, тата ҫак ӗҫре хӑюлӑхпа паттӑрлӑх кӑтартнӑшӑн, **Ленин орденӗ** тата **«Золотая звезда»** медалӗ парса, ҫаксене **Совет Союз Геройӗн** званине парас:

1. Капитана Василий Гаврилович **БОГАЧЕВА**
2. 2-мӗш рангри воентехника Соломон Аронович **ГОРЕЛИКА**
3. Старший сержанта Алексей Александрович **ИВАНОВА**
4. Политрук заместительне Федор Николаевич **САМОХВАЛОВА**
5. Кӗҫӗн сержанта Платон Петрович **ТКАЧЕНКОНА.**

СССР Верховный Совет Президиумӗн Председателӗ М. КАЛИНИН.

СССР Верховный Совет Президиумӗн Секретарӗ А. ГОРКИН.

1941 ҫулти декабрӗн 27-мӗш.

Совет Союзне Америкӑран медикаментсем ҫитнӗ

Ҫак кунсенче Совет Союзӗн порчӗсенчен пӗрне СССР-ӗн Хӗрлӗ Хӗреспе Хӗрлӗ Ҫуруйӑх обществи валли Америкӑран медикаментсем, сурансене ҫыхмалли материалсем тата больницӑсенче кирлӗ оборудовани нумай ҫитнӗ. Ку вӑл малтанлӑха янӑ ушкӑн кӑна. Ку япаласене пӗтӗмпех Америка халӑхӗ пухнӑ укҫапа е тата Америкӑри Хӗрлӗ Хӗрес обществи урлӑ пухӑннӑ средствӑсемпе илнӗ. Ҫак медицина пурлӑхне 1941 ҫулти октябрьпе ноябрьте алӑ пуснӑ килӗшӳ тӑрӑх илнӗ. Вӑл килӗшӗве СССР-чи Хӗрлӗ Хӗреспе Хӗрлӗ Ҫуруйӑх обществин тата Америкӑри Хӗрлӗ Хӗрес обществин представителӗсем Мускавпа Куйбышев хулисенче калаҫса татӑлнипе тунӑ.

(ТАСС).

Совет Информаци Бюровӗнчен

Декабрӗн 27-мӗшӗнчи каҫхи пӗлтерӳ

Декабрӗн 27-мӗшӗнче пирӗн войскӑсем противника хирӗҫ пур фронтсенче те ҫапӑҫнӑ. Фронтӑн чылай участокӗсенче пирӗн войскӑсем, противника хирӗҫ ҫапӑҫса, малалла куҫса пынӑ, халӑх пурӑнакан чылай пунктсене, ҫав шутра Лихвин, Високовичи, Новосиль, Тим хулисене, йышӑнса илнӗ.

Пирӗн карапсем Баренцово тинӗсӗнче противникӑн виҫӗ транспортне путарнӑ.

* * *

Декабрӗн 26-мӗшӗнче пирӗн авиачаҫсенчен пӗри нимӗҫсенне 11 танкран кая мар тата войскӑсемпе грузсем турттарса пыракан 160 автомашинӑна яхӑн, 10 полевой орудине прислугипе пӗрле, 7 зенитнӑй оруди, боеприпассем турттарса пыракан 120 лав пӗтерсе тӑкнӑ, чугунҫул ҫинчи 22 вагона ҫунтарса янӑ тата противникӑн пехотине 4 батальона ҫити сапаласа янӑ.

* * *

Хӗвеланӑҫ фронтӗнчи участоксенчен пӗринче ҫапӑҫакан Мартиросян юлташӑн чаҫӗ, противника хирӗҫ вӑйлӑн ҫапӑҫса, нимӗҫсене 3 танк, 12 оруди, 15 миномет, 10 пулемет, 120 автомашина тата 6 мотоцикл тытса илнӗ. Фронтӑн тепӗр участокӗнче пирӗн боецсем пӗр кун хушшинче нимӗҫ салтакӗсемпе офицерӗсене 700 ҫынна пӗтерсе тӑкнӑ. 14 оруди, 48 автомашина тата 7 пулемет тытса илнӗ.

* * *

Кӑнтӑр фронтӗнчи участоксенчен пӗринче кӗрешекен пирӗн чаҫсенчен пӗрийӗ пӗр кун хушшинчи ҫапӑҫура противника халӑх пурӑнакан 10 пунктран хӗссе кӑларнӑ. Тӑшман ҫынсем тата хӗҫпӑшалсем тӗлӗшпе пысӑк ҫухатусем тӳснӗ. Рыжовпа Василенко юлташсен подразделенийӗсем кӑна противникӑнне 20 оруди, 8 пулемет, 7 автомашина, 1350 снаряд, 60 пин патрон тытса илнӗ тата Италин салтакӗсемпе офицерӗсене 248 ҫынна тыткӑна илнӗ. Ҫапӑҫу хирне тӑшманӑн ҫӗршер вилли выртса юлнӑ.

* * *

Ленинград фронтӗнчи участоксенчен пӗринче ҫапӑҫакан пирӗн боецсем халӑх пурӑнакан Т. пункта нимӗҫсенчен ирӗке кӑларнӑ тата тӑшманӑн икӗ танкне, 8 орудине, 3000 мина, 5 пин те 500 снаряд, 3 пин те 400 граната, 200 пин патрон тата ытти ҫар пурлӑхӗсене тытса илнӗ.

* * *

Малыгин лейтенантӑн гранатометчикӗсем пӗр кунхи ҫапӑҫура нимӗҫсен икӗ пулемет расчетне тата 6 автоматчикне пӗтерсе тӑкнӑ. Петровпа Михайлов красноармеецсем тӑшманӑн салтакӗсене 40 ҫынна ытла вӗлерсе пӗтернӗ.

* * *

Ленинград облаҫӗн нимӗҫсем оккупациленӗ районӗсенче Р. юлташ командир пулса ертсе пыракан «Буденновец» ятлӑ партизанла отряд ӑнӑҫлӑн ҫапӑҫса пырать. Партизансем пӗр яла полковник ертсе пыракан фашистла группа пырса кӗни ҫинчен пӗлнӗ. Гитлеровецсем ҫине сасартӑк пырса тапӑнса партизансем противникӑн 20 салтакне тата полковникпа лейтенанта вӗлерсе пӗтернӗ. Нимӗҫсем С. ялӗнче боеприпассен складне организациленни ҫинчен партизан-разведчиксем пӗлнӗ пулнӑ. Совет партизанӗсен групппи склада хураллакансене вӗлерсе, противникӑн 130 снарядне тата взрыв тумалли япаласем хунӑ 16 ешӗке сирпӗнтерсе янӑ. Темиҫе кун иртсен, партизансем, чугунҫул линине аркатса тӑкса, нимӗҫсен ҫар эшелонне ӳпӗнтерсе янӑ. Чугунҫула ҫӗмӗрсе тӑкнӑ хыҫҫӑн, противник ҫав ҫул тӑрӑх 3 кун хушши ҫӳреме пултарайман. «Буденновец» отрядри партизансем юлашки кунсенче кӑна 13 кӗпер ҫӗмӗрсе тӑкнӑ, нимӗҫсен 3 офицерне, 56 салтакне тата фашистсен 13 шпионне вӗлерсе пӗтернӗ.

* * *

Хӗвелтухӑҫ фронтне кайма тухнӑ фашистла салтаксен группи декабрӗн 18-мӗшӗнче Германин Гайнау хулинче продуктсемпе сутӑ тӑвакан икӗ магазина аркатса тӑкнӑ. Ҫавӑнта пырса ҫитнӗ штурмовиксен отрячӗпе салтаксем хушшинче юнлӑ ҫапӑҫу пуҫланса кайнӑ. Салтаксемпе штурмовиксен хушшинчи ҫапӑҫура 9 ҫынна вӗлернӗ тата амантнӑ.

* * *

Азербайджанри ӗҫҫыннисем СССР оборонин фондне 30 миллион та 930 пин тенкӗ укҫа, 32 миллион тенкӗлӗх государство заемӗн облигацийӗсене, 15 килограмм ылттӑн, 980 килограмм кӗмӗл панӑ. Республикӑри колхозниксем оборона фондне ҫӗршер пин центнер тырӑ, 15 пин центнер аш-какай, 12 пин килограмм ҫу, 9 пин те 500 килограмм ҫӑм, 3580 штук тир, 26.170 килограмм пахча-ҫимӗҫ тата ытти ялхуҫалӑх продукчӗсем нумай панӑ.

Декабрӗн 28-мӗшӗнчи ирхи пӗлтерӳ

Декабрӗн 28-мӗш ыран тенӗ чух ҫӗрле пирӗн войскӑсем пур фронтсенче те противника хирӗҫ ҫапӑҫнӑ.

* * *

Хӗвеланӑҫ фронтӗнчи участоксенчен пӗринче пирӗн боецсем противникӑнне 15 оруди, 250 грузовой автомашина, 20 ҫӑмӑл автомашина, 22 мотоцикл, боеприпассем, продовольствин тата ҫыхӑну пурлӑхӗн складне тытса илнӗ. Фронтӑн тепӗр участокӗнче Миронов юлташӑн чаҫӗнчи гвардеецсем икӗ кун хушшинчи ҫапӑҫусенче противникӑнне 15 оруди, 50 ытларах пулемет, 60 автомашина, 18 мотоцикл, 280 велосипед, 48 миномет тытса илнӗ, нимӗҫ салтакӗсемпе офицерӗсене 300 ҫынна ытларах вӗлерсе пӗтернӗ.

* * *

Кӑнтӑр-хӗвеланӑҫ фронтӗнчи участоксенчен пӗринче кӗрешекен пирӗн часть, противника хирӗҫ хаяррӑн ҫапӑҫса, малалла ӑнӑҫлӑн куҫса пырса, халӑх пурӑнакан темиҫе пункта тытса илнӗ. Пӗр кун хушшинчи ҫапӑҫусенче ҫеҫ пирӗн боецсем нимӗҫсенне 3 оруди, 10 автомашина, 50 ешӗк мина, 50.000 патрон тата боеприпассен складне тытса илнӗ. Ҫапӑҫура старшина Горбач юлташ уйрӑмах паттӑррӑн ҫапӑҫнӑ. Ун ҫине тӑшманӑн 8 автоматчикӗ тапӑннӑ. Пирӗн паттӑр боец вӗсене пурне те тӗл персе, штыкпа тата прикладпа пӗтерсе тӑкнӑ. П. ялӗнчи хресченсем, нимӗҫсенчен туртса илнӗ винтовкӑсемпе хӗҫпӑшалланса, фашистсене хирӗҫ пынӑ ҫапӑҫӑва активлӑн хутшӑннӑ.

* * *

Ленинград фронтӗнчи участоксенчен пӗринче кӗрешекен пирӗн часть, икӗ кун хушшинчи ҫапӑҫусенче нимӗҫсенне 18 пулемет, 5 миномет, 100 ытларах карабинсемпе винтовкӑсем, 700 мина, 3000 ручной граната, 25.000 патрон тытса илнӗ, тӑшман салтакӗсемпе офицерӗсене 500 ҫынна ытларах вӗлерсе пӗтернӗ.

* * *

Нимӗҫсен 52-мӗш танковӑй дивизин 63-мӗш пехотнӑй полкӗнчи 5-мӗш ротӑри 1-мӗш взводӑн тыткӑна лекнӗ командирӗ лейтенант Вальтер Кюрер ҫапла каласа панӑ: «Российӑна хирӗҫ вӑрҫӑ пуҫласа янӑранпа пирӗн ротӑра виҫӗ хутчен командир улшӑнчӗ. Вӗсенчен иккӗмӗшӗ йывӑр аманнӑ, пӗри вилнӗ. Пирӗн ротӑра виҫӗ взвод командирне вӗлернӗ. Ротӑри 180 ҫынран 130 ҫын вилсе пӗтнӗ. Ҫухатусем питӗ пысӑк пирки тата салтаксем ывӑнса халран кайнӑ пирки пирӗн полк наступлени тума пултараймасть. Гудериан генерал нимӗҫ ҫарӗсем чакасса малтанах палӑртса хунӑ план тӑрӑх пулса пырать терӗ. Анчах та Германи ҫарӗ ҫынсем тата хӗҫпӑшал тӗлӗшпе ҫав тери пысӑк ҫухатусем туни генерал куҫкӗретӗнех суйнине питӗ лайӑх кӑтартса парать».

* * *

Балтика тинӗсӗ ҫывӑхӗнчи ҫӗршывсенче нимӗҫ оккупанчӗсем каторгӑри пек ӗҫ условийӗсем туса хунӑ. Рабочисене валли ытла та пӗчӗк ӗҫ укҫи ставкисем тунӑ. Ӗҫ укҫи никам та ҫав ставкӑсенче кӑтартнинчен ытларах илме пултараймасть. Ӗҫ укҫин 80 процентне кӑнтӑрлахи апат текен пӗчӗк татӑк ҫӑкӑрпа шӳрпешӗн тытса юлаҫҫӗ. Работницӑн положенийӗ татах та йывӑртарах. Чи пысӑк квалификациллӗ работница та ӗҫ укҫи пачах та квалификацисӗр рабочирен сахалтарах илет. Прибалтикӑри предприятисенче пулакан тӗрлӗ инкексен хисепӗ, вӑрҫӑччен хипе танлаштарсан, 20 хута яхӑн ӳснӗ.

* * *

Соннес хулинчен хӗвеланӑҫ еннерех Норвеги патриочӗсем нимӗҫсенне боеприпассен складне тата икӗ йывӑр орудине сирпӗтсе янӑ. Взрыв пулнӑ вӑхӑтра фашистсен 17 салтакӗ тата 2 офицерӗ вилнӗ.

* * *

Якут АССР-чи колхозниксем государствӑна тырӑ памалли плана срокчченех тултарнӑ. Какайпа сӗт памалли плансене те тултарса пыраҫҫӗ. Республикӑри ҫичӗ район мамӑклӑ тир хатӗрлемелли ҫулталӑкри плана тултарнӑ. Колхозниксем акмалли ҫӗр лаптӑкне чылай аслӑлатаҫҫӗ. Кобяйски районти колхозниксем планпа палӑртнинчен виҫӗ хут ҫурӑ ытларах ыраш акса хӑварнӑ. Якутск, Олекминск тата Мегино-Кангалас районсенчи колхозниксем 300 гектар ытларах тайга касса тасатса акмалли ҫӗр тунӑ.

Совет халӑхне М. И. Калинин юлташ ячӗпе килнӗ саламлӑ телеграмма

Нью-Иоркран М. И. Калинин юлташ ячӗпе ҫакӑн пек телеграмма килнӗ: Америкӑра пурӑнакан армянсем 3 пин ҫын ытла Совет Арменийӗ 21 ҫул тултарнине Нью-Иоркра уявласа ирттертӗмӗр. Хӗрлӗ Ҫар тата тӑвансла совет халӑхӗсем гитлерла ирсӗр тискерлӗхе хирӗҫ туса пыракан геройла кӗрешӳпе эпир пурте хавхаланатпӑр.

Совет халӑхӗсен пӗрлӗхӗ сывӑ пултӑр! Малалла, ҫӗнтерӳ патне! (ТАСС).

ЮЛАШКИ СЕХЕТРЕ

Калинин фронтӗнчи войскӑсем декабрӗн 17-мӗшпе 27-мӗш хушшинче тытса илнӗ трофейӑсем

Калинин фронтӗнчи войскӑсем нимӗҫ оккупанчӗсене хирӗҫ пынӑ ҫапӑҫусенче декабрӗн 17-мӗшпе 27-мӗш хушшинче противникӑнне ҫакӑн пек трофейӑсем тытса илнӗ: танксемпе танкеткӑсем — 103, бронемашинӑсем—6, тӗрлӗ калибрлӑ орудисем—180, пулеметсем — 267, автоматсем — 135, минометсем — 86, огнеметсем — 6, винтовкӑсем — 659, автомашинӑсем — 1.323, мотоциклсем — 348, велосипедсем — 213, самолетсем — 8, радиостанцисем — 6, лавсем — 115, лашасем — 130, снарядсем — 12.200, тӗрлӗ калибрлӑ минӑсем — 8.300 ытла, винтовка патронӗсем — 778 480, гранатӑсем — 1.270 тата ытти ҫар пурлӑхӗсем те тытса илнӗ.

Ҫав вӑхӑт хушшинчех нимӗҫсенне 38 танк, 20 яхӑн оруди, 75 пулемет, 400 автомашина, 23 мотоцикл, грузсем турттарса пыракан 295 лава тата ытти ҫар хатӗрӗсене пӗтерсе тӑкнӑ.

Халӑх пурӑнакан 332 пункта нимӗҫ оккупанчӗсенчен ирӗке кӑларнӑ.

СОВИНФОРМБЮРО.

Хӗрлӗ Ҫар валли кайӑк-кӗшӗк ӳстерсе парар!

Елчӗкри вӑтам шкулти пионерсемпе шкул ачисен пуҫарӑвӗ

Иркутск облаҫӗнчи Тулун районӗнчи пионерсен пуҫарӑвне ырласа, Елчӗкри вӑтам шкулти пионерсемпе шкул ачисем пӗр хур, пӗр кӑвакал, 65 чӑх, пӗр сурӑх ҫитерсе самӑртма тытӑннӑ. Вӗсем Чӑваш республикинчи пионерсемпе шкул ачисене хӑйсен пуҫарӑвне йышӑнма чӗнсе ҫыру ҫырнӑ.

ВЛКСМ Чӑваш Обкомӗ вӗсен пуҫарӑвне ырланӑ. Пионерсемпе комсомол организацийӗсене ҫак пуҫарӑва йышӑнса Хӗрлӗ Ҫар валли кашни шкул ачи пӗрер кайӑк-кӗшӗк ӳстерсе ҫитӗнтерес ӗҫе организацилеме хушнӑ. Аялларах эпир Елчӗкри вӑтам шкулти пионерсемпе шкул ачисен ҫырӑвне пичетлетпӗр.

Елчӗкри вӑтам шкулти пионерсемпе шкул ачисем Чӑваш АСС Республикинчи пионерсемпе шкул ачисем патне ҫырнӑ ҫыру

Пирӗн юратнӑ тӑван аттемӗр аслӑ Сталин хӑйӗн историллӗ докладӗнче пӗтӗм совет халӑхне фронт валли, тӑшмана ҫӗнтерес ӗҫ валли ывӑнма пӗлмесӗр ӗҫлеме чӗнсе каларӗ. Ҫулпуҫӑн чӗнӗвне пирӗн аслӑ ҫӗршывӑн пур кӗтессисенче те хапӑл туса йышӑнчӗҫ. Рабочисем, заводсенче татах та хастартарах ӗҫлесе, Хӗрлӗ Ҫар валли танксем, самолетсем, винтовкӑсем, пулеметсем, боеприпассем ытларах та ытларах пама пуҫларӗҫ. Колхозниксемпе колхозницӑсем, уйхирсенче ывӑнма пӗлмесӗр ӗҫлесе, фронтпа ҫӗршыв-аннемӗр валли нумайрах аш-какай, тӗштырӑ, сӗт-ҫу, пахча-ҫимӗҫ пама тытӑнчӗҫ. Пирӗн мухтавлӑ Хӗрлӗ Ҫар, совет халӑхӗ пулӑшса тӑнипе, кулленех хӑватланать, ҫынҫиен Гитлерӑн юнлӑ бандисене ҫӗмӗрсе пырать, унӑн техникипе чӗрӗ вӑйне пӗтерсе, ӑна каялла хӑвалать.

Хӗрлӗ Ҫар пирӗн телейлӗ ачасен кунҫулне ирсӗр тӑшманран кӑкӑрпа тӑрса хӳтӗлет. Пирӗн, советӑн ҫамрӑк патриочӗсен, пирӗн савӑнӑҫлӑ ачалӑхӑн юнлӑ тӑшманне хирӗҫ паттӑррӑн кӗрешекен хамӑрӑн аттесемпе пиччесене мӗн вӑй ҫитнӗ таран пулӑшмалла, хамӑрӑн вӑя, мӗн пур пултарулӑха фашизма ҫапса аркатас ӗҫе памалла.

Эпир, Елчӗкри вӑтам шкулта вӗренекен пионерсемпе шкул ачисем, юратнӑ аттемӗр Сталин чӗнсе калани ҫине ответлесе, оборона фондне 2.765 тенкӗлӗх заем облигацийӗсем тата 30 тенкӗ укҫа, Хӗрлӗ Ҫар валли 8,25 килограмм ҫӑм, 7 алшӑлли, 2 тир, 270 енчӗк, «Комсомол Чувашии» ятлӑ бронепоезда тума 706 тенкӗ укҫа пухса патӑмӑр. Халӗ, Иркутск облаҫӗнчи Тулун районӗнчи пионерсен пуҫарӑвне сӳтсе-явнӑ хыҫҫӑн, вӗсен пархатарлӑ ӗҫне ырласа, эпир кашниех Хӗрлӗ Ҫар валли пӗрер хур е пӗрер чӑх-чӗп, путек е сысна ҫури ӳстерсе пама йышӑнтӑмӑр, часах ӗҫе те тытӑнтӑмӑр. Халӗ эпир пӗр хур, пӗр кӑвакал, 65 чӑх, пӗр сурӑх ҫитерсе самӑртатпӑр.

Республикӑри мӗн пур пионерсемпе шкул ачисене, пирӗнтен пример илсе, Хӗрлӗ Ҫар валли кашниех пӗрер кайӑк-кӗшӗк ӳстерсе пама сӗнетпӗр.

Отечественнӑй аслӑ вӑрҫӑ фрончӗсенче паттӑррӑн ҫапӑҫакан аттесемпе пиччесем валли ҫӗршер килограм аш-какай хатӗрлесе парар!

Вӗренекенсен пухӑвӗ хушнипе:
М. ЯСТРЕБОВА, Э. КОЗЛОВА, А. ЗАЙЦЕВ, ИЛЬИНА, Е. И. ЖИРНОВА, С. БАРАНОВА, Н. П. ПЕТРОВА, М. И. СКВОРЦОВА, Н. ПЧЕЛОВА, З. ГАЛКИНА т. ыт. те.

„Цивильстрой“ колхозӑн пуҫарӑвне ырласа

ИШЛЕИ. Районри колхозниксем Хӗрлӗ Ҫар валли аш-какай хатӗрлеме тытӑнчӗҫ. Ҫак кунсенче Алино ялсоветӗнчи Папанин ячӗпе тӑракан колхозӑн 3 бригадинчи колхозниксемпе колхозницӑсем Туҫи ялсоветӗнчи «Цивильстрой» колхоз колхозникӗсем чӗнсе каланине сӳтсе-яврӗҫ. Вӗсен пуҫарӑвне ырласа, колхозниксемпе колхозницӑсем паттӑр Хӗрлӗ Ҫар валли хӑйсен хуҫалӑхӗнче 5 така, 11 сысна ҫитӗнтерсе самӑртса пама йышӑнчӗҫ. Кунсӑр пуҫне вӗсем Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем патне ҫӗнӗ ҫул парни яма 500 ҫӑмарта пухаҫҫӗ.

Ытти колхозсенче те Хӗрлӗ Ҫар валли аш-какай хатӗрлесе парас ӗҫ хӗрӳллӗн пырать. «Автогигант» колхоз Хӗрлӗ Ҫара пама 2 сурӑх, 3 сысна самӑртать, боецсене халӗ ярса пама 2 хур, 37 чӑх пухрӗ. Доронин ячӗпе тӑракан колхоз членӗсем Хӗрлӗ Ҫара пама 1 вӑкӑр, 5 сурӑх самӑртаҫҫӗ.

«Красная Чувашия» колхоз членӗсем 6 сурӑх, 18 чӑх ҫитӗнтерсе самӑртаҫҫӗ. Комсомолка Юлия Трофимова пӗр пуҫӑ чӑх ҫитӗнтерсе ӳстерсе пама, Н. Ядыкова, М. Степанова, Е. Енисеев, П. Соколов пӗрер сурӑх самӑртса пама пулнӑ.

С. ГОРЛАНОВ.

Китайри хӗрарӑмсем Совет Союзӗнчи хӗрарӑмсем патне янӑ салам

Ютҫӗршывсемпе культурӑллӑ ҫыхӑну тытас тӗлӗшпе ӗҫлекен Пӗтӗм Союзри общество Китайпа СССР хушшинче культурӑллӑ ҫыхӑну тытакан общество ҫумӗнчи хӗрарӑмсен миссин председателӗнчен Ли-Дэ-Чуаньрен, председатель заместителӗнчен Фу-Сюэ-Вэньрен тата Цао-Мин-Кюньрен ҫакӑн пек ҫыру илнӗ:

«Совет хӗрарӑмӗсем халӗ хӑйсен телейне, хӑйсен тӑван ҫӗршывне хӳтӗлесе Гитлерӑн фашистла ҫынҫиенӗсене хирӗҫ питӗ хаяррӑн ҫапӑҫаҫҫӗ. Эпир ҫак кӗрешӳре совет хӗрарӑмӗсем шухӑш-кӑмӑлсене ҫирӗп тытса татӑклӑн кӗрешме хатӗр тӑнишӗн хавхаланатпӑр. Совет хӗрарӑмӗ пӗтӗм тӗнчери хӗрарӑмсене чӗнсе калани Китай хӗрарӑмӗн чӗрине хӗрӳллӗн кӗрсе вырнаҫрӗ».

(ТАСС).

ХРОНИКА

СССР Совнаркомӗ 1941 ҫулти декабрӗн 28-мӗшӗнче вырсарникун канмалли кун тӑвас вырӑнне 1942 ҫулти январӗн 1-мӗшӗнче — кӗҫнерникун канмалли кун тума йышӑннӑ.

Наци тата йӑла условисене пула канмалли куна эрнекунсенче туса ирттерекен Союзлӑ тата автономлӑ республикӑсенче 1942 ҫулти январӗн 2-мӗшӗнче эрнекун канмалли кун тӑвас вырӑнне—1942 ҫулти январӗн 1-мӗшӗнче кӗҫнерникун канмалли кун тумалла.

Танксен соединенине тума

КУКЕҪ. Шӑнкасри «Правда» промартель членӗсем Удмурт республикинчи «Универсал» промартель членӗсем РСФСР промкоопераци ячӗпе танксен соединенине тума укҫа-тенкӗ пухма чӗнсе каланине пысӑк активлӑхпа сӳтсе-яврӗҫ. Ҫакӑн хыҫҫӑн вӗсем канмалли кун производствӑра ӗҫлесе 293 тенкӗ укҫа пухса пачӗҫ. Промкоопераци ячӗпе пулакан танксен соединенине тума вӗсем татах икӗ канмалли кун хушши ӗҫлесе илнӗ укҫа-тенкӗне пама пулчӗҫ.

И. ВАСИЛЬЕВ.

Отечественнăй аслă вăрçă фрончĕсенче

Бронепоезд çапăçура

КАРЕЛИ ФРОНЧĔ, декабрĕн 27-мĕш (ТАСС). В. ялĕнче çуртсене тата подвалсене пытанса ларнă тăшман пирĕн чаçсене наступленине малалла сарса яма май паман. Çак тăшмана аркатса тăкмалла тата ăна хирĕç тăракан пехота чаçĕсене пулăшмалла,—çакăн пек задача лартнă пирĕн командовани бронепоезд командирĕ умне.

Поезд ирхине ирех пĕр сассăр хускалса малалла кайнă. Унăн командирĕ çул çинче пынă вăхăтрах поездри боецсен составне çапăçури задачăсемпе паллаштарнă. Акă умра тапăнма кăтартнă вырăн курăннă. Вагон картлашкисем çинчен вунă разведчик сиксе аннă. Вĕсем йĕлтĕрсем çине тăнă та сайра йывăçлă вăрмана кĕрсе часах куçран çухалнă. Разведчиксем хыççăн йĕлтĕрпе старший сержант Артемьев ертсе пыракан связистсем—Абашев, Исупов тата Громов пынă. Пĕр сехетрен зумер хуллен сĕрлесе кайни илтĕннĕ. Лейтенант Шипанов трубкăна итленĕ. Старший сержант Артемьев хăйсем тунă ĕçсем çинчен пĕлтерет иккен. Вĕсем пехота чаçĕпе çыхăну тытмалла тунă. Кĕске вăхăтрах пирĕн чаплă связистсем бронепоездпа темиçе километрти наблюдательнăй пункт хушшине тата стрелковăй часть тăракан вырăна çитиччен пралук карса тухнă. Красноармеец Абашев чи çӳлĕ йывăçа суйласа тупнă та, ун тăррине хăпарса, тăшман мĕн тунине пăхса тăнă. Артемьев йывăç айĕнчи аппарат патĕнче тăнă. Лейтенант Шипанов пемелли вырăн миçе километрта пулнине тепĕр хут шутласа кăларнă та сехечĕ çине пăхса илнĕ. Сехет йĕппи малтан палăртса хунă вăхăт çывхарнине кăтартса панă.

— Шрапнельпе, огонь!—команда пани илтĕннĕ.

Снарядсем юрпа витĕннĕ вăрман çийĕпе шăхăрса куçа курăнман тĕллевсем çине кайса ӳкнĕ.

— Тăшман çине тĕлех пулчĕç!—тесе пĕлтерет связист Абашев. Халĕ ĕнтĕ вăл бронепоездран тăшман çине перес ĕçе йĕркелекен пулса тăрать. Орудисем вут тивертекен снарядсемпе пеме тытăнаççĕ. Малтан пенĕ снарядсемпех фашистсем пытаннă хӳтлĕхе çулăм хыпса илет. Сехри хăпнă нимĕçсем чупкалама пуçлаççĕ. Пушар сарăлать. Нимĕç салтакĕсемпе офицерĕсем ял хушшинчи площаде кĕпĕрленеççĕ. Артиллери иккĕмĕш хут пени пухăннă нимĕçсен ушкăнĕ çине пырса ӳкет. Артиллеристсем, прицела хăвăрт улăштарса, шрапнель вутне ял варринчи площадь çине тăкма пуçлаççĕ. Снарядсем тĕл ӳке-ӳке фашистсене хĕрнĕ металл катăкĕсемпе сапаççĕ.

Бронепоезд çур сехет ытла пĕр чарăнмасăр персе тăрать. Поездăн хурçăлланă площадки кĕрлесе кăна тăрать. Пĕтĕм бронепоезд, хум çинче ярăннă пек, енчен еннелле сулкаланса тăрать. Вагонсенчи сывлăш хĕрсе каять, çынсем шывпа сапăнса усăлаççĕ, анчах çавах та вĕсем ĕçĕсене тĕрĕс тата меллĕн туса тăраççĕ. Уйрăмах Титоренко сержант орудийĕн расчечĕ лайăх ĕçлет. Тăшманăн вилнисем те, аманнисем те нумай, вăл вĕсене пăрахса хăварса чакма тытăнать. Пирĕн стрелковăй чаçăн подразделенийĕсем атакăна тухсан, тăшман васкасах тарать.

— Тăшман тарать,—тесе пĕлтерет Абашев.

Çĕнĕ координат илнĕ хыççăн, бронеплощадка командирĕ лейтенант Григорьев хăйĕн орудийĕсемпе тăшман оборонин шалти укрепленийĕсем çине пеме тытăнать. Ку вара чи йывăр задачăсенчен пĕри пулса тăрать. Мĕншĕн тесен кунта снарядсене хамăрăн наступлени тăвакан чаçсем урлă ямалла, çавăнпа пит те тĕл пеме пĕлни кирлĕ. Бронеплощадкăри артиллеристсем хăйсен задачисене кунта та лайăх пурнăçа кĕртрĕç. Тарса пыракан фашистсем, каллех совет орудийĕсен вучĕ айне пулса, пысăк çухатусем турĕç. Вĕсен умĕнче снарядсем ӳке-ӳке çурăлаççĕ, хыçалтан стрелоксем хăвалаççĕ. Пирĕн пехотинецсем яла хăюллăн вăркăнса кĕрсе, унтан нимĕç войскисен юлашкийĕсене хăваласа кăларчĕç.

Çак операцине чаплă ирттернĕшĕн çар командованийĕ бронепоезд çинчи боецсемпе командирсен составне благодарность пачĕ.

И. ЛАПОНОГОВ.

Хуралта çӳрекен карап нимĕçсен подводнăй лодкине путарнă

ÇУРÇĔР ФЛОЧĔ, декабрĕн 27-мĕш. (ТАСС). Вăрçă пуçланиччен Киреев пулă тытмалли тральщикăн капитанĕ пулнă. Çурçĕр тинĕсĕсенче темиçе çул хушши ишсе çӳресе, вăл çурçĕр тинĕсĕсен условийĕсемпе уйрăмлăхĕсене лайăх вĕренсе çитнĕ, полярти опытлă моряксенчен пĕри пулса тăнă. Çак пĕлӳсемпе опыт Киреев юлташа отечественнăй аслă вăрçă кунĕсенче, вăл хăй хуралти пĕчĕк карапăн командирĕ пулнă хыççăн, питех те кирлĕ пулнă. Унăн карапĕ çинчи команда çурçĕр тинĕсĕсенче нумай ишсе çӳренĕ.

Нумаях та пулмасть, Киреев юлташăн карапĕ тăшманăн подводнăй лодкине пырса çапса путарнă. Таран йĕркипе пырса çапмашкăн питĕ пысăк хастарлăхпа ăсталăх кирлĕ. Вата пулăçăсен хастарлăхĕ те, ăсталăхĕ те çителĕклех ĕнтĕ.

Ку ĕç акă мĕнле пулса иртнĕ.

Çĕрле иккĕмĕш статьяри старшина Александр Чижов пĕр карапăн ĕмĕлкине курнă. Боевой тревогăн сигналĕ янăраса кайнă та, тепĕр секундăранах пурте хăйсен вырăнĕсенче пулнă.

— Тĕллев çине! Пĕтĕм вăйпа малалла!—тесе команда панă Киреев.

— Есть, малалла, тесе тавăрнă та рулевой, вара карап противник çинелле вĕçтерсе кайнă. Ку вăл нимĕçсен подводнăй лодки пулнă.

— Малти орудирен—тĕллев çине!—тесе янраса кайнă команда.

Çав самантрах Чижов тӳррĕн тĕллесе персе, тăшманăн подводнăй лодкин корпусне 4 снарядпа тивретнĕ. Пират хирĕç пеме тытăннă.

Совет карапĕн командирĕ самантрах хăюллă та харсăр шухăш тытнă:

— Тăшман çине пырса çапăнас!

Нимĕçсен подводнăй лодки шыв айне анса пытанма ĕлкĕреймен, мĕншĕн тесен Киреев юлташăн карапĕ ун çумне питĕ хăвăрт пырса çапăннă та çавăн пекех хăвăрт каялла сиксе ӳкнĕ. Карап аккумуляторсен батарейи тĕлĕнчех пырса çапăннă. Подводнăй лодка, сăмсине тăратса, тинĕс тĕпнелле анса кайнă. Ун хыççăн тинĕс çийĕнче çаврăнса шавлакан шыв çеç тăрса юлнă.

— Çĕлен-калтасене пĕтерсе тăкар!

Вара шыв çаврăнса тăракан вырăна шыв тĕпĕнче çурăлакан бомбăсем ана-ана кайнă. Нимĕç пирачĕ хăйĕн вилĕмне çурçĕрти тинĕсĕн тĕпĕнче тупнă.

Т. ДЖАТИЕВ.

ДЕЙСТВУЮЩИ АРМИ (Çурçĕр-Хĕвеланăç енĕ).

Шуваевски ялсовет территорийĕ çинче (Калинин облаçĕ) пирĕн летчиксем нимĕçсен «Юнкерс — 88» бомбардировщикне çапса çĕмĕрнĕ. Фашистла летчик парашютпа сикнĕ. Хĕçпăшаллă бандит совет çĕршывĕ çине анса çитсен, ăна «Пробуждение» колхоз бригадирĕ, 16 çулти Алеша Березин тытнă та хамăр боецсен аллине панă. Çамрăк колхознике «За отвагу» медальпе наградăланă.

УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Алеша Березин. А. ГРИБОВСКИЙ фотоӳкерчĕкĕ (ТАСС фотохроники).

Тăшман аэродромĕ çине тапăнни

КАНТĂР ФРОНЧĔ, декабрĕн 27-мĕш. (ТАСС спецкорĕ). Тӳпене хура пĕлĕтсем хупласа тăнипе ăнăçлăн усă курса, пирĕн 10 бомбардировщик противник аэродромĕ çине пĕр харăс вĕçсе тухнă. Бомбăсем тăкнă. Тăшманăн хăшпĕр самолечĕсем кăна вырăнтан тапранма ĕлкĕрсе çӳле вĕçсе хăпарса çăлăнса юлма пултарнă.

Çапла пĕрре тапăнса илнĕ хыççăн тепĕр сехетренех тĕтĕм пек çăра пĕлĕтсем хыçĕнчен çав аэродром çинех пирĕн тата 9 бомбардировщик пырса тухнă. 700 метра çити çĕр çумне анса, вĕсем хăйсен вилĕм кӳрекен грузне ăнăçлăн пăрахнă. Аэродром çинче пушарсем тухнă. Ку хутĕнче тăшман самолечĕсем пĕри те вырăнтан тапранса пĕлĕте хăпарма ĕлкĕреймен.

Çак икĕ аркату хыççăн фашистсем кăшт лăпланса ларма та ĕлкĕреймен, аэродром çине пирĕн 7 бомбардировщик каллех пĕр харăс вĕçсе тухнă. Кусем вара хура сăпсасен йăвинче юлнă юлашкисене йăлтах тĕп тунă.

Çапла виçĕ хут вĕçсе пырса тапăнса, пирĕн бомбардировщиксем тăшманăн аэродромĕ çинче фашистсен 19 самолетне пĕтерсе тăкнă.

А. МАЛИБАШЕВ.

◆

БОЕЦСЕМ ВАЛЛИ

ИШЛЕЙ. Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли Калинин ячĕпе тăракан колхоз 51 килограмм аш-какай, 2 центнер çăнăх, 10 чăх пачĕ. Унсăр пуçне колхозниксем 20 чăх, шкулти учительсем 7 чăх пачĕç.

«Тимĕр Çырми» колхозĕ пĕр ĕне, 20 чăх пачĕ.

А. НИКОЛАЕВ.

МУСКАВ

Москва... Как много в этом звуке
Для сердца русского слилось!

А. ПУШКИН.

I

Мускав тесен, ялан чĕремĕр
Хумханнă, ун ятне эпир
Ăшшăн савса аса илмесĕр
Иртмен пĕр кун, пĕр каç, пĕр ир;
Эпир чи лайăх юрă хунă,
Чи лайăх сăвă ун çинчен,
Çĕршывăн пур кĕтессинчен
Килсе эпир ăна тав тунă,
Хисеплĕ Хĕрлĕ площадь урлă
Ялан, кашни иртмессерен,
Эпир хисеп тивлечĕ курнă,
Унта хĕп-хĕрлĕ çăлтăрсем
Чыс пек таса илемĕнче
Пуç тайнă Ленин умĕнче.

II

Чи лайăх сăмахсем тупасшăн,
Кĕртесшĕн эпĕ сăввăма,
Сана, Мускав, чунран мухтасшăн
Пухас килет хăватăма;
Мĕншĕн тесен, çут тĕнчере
Мускав хули пулман пулсассăн,
Чуралăхра хыткан çĕре
Тăрмаласа эпир хавассăр
Çӳреттĕмĕр, патша законĕ
Чăваш чĕлхи кĕнекине
Кавлетчĕ, çут хĕвелĕн кунĕ
Укместчĕ пирĕн хирсене,
Чăваш вăрманĕ, хирĕ урлă
Тапта-тапта шăватчĕ хурлăх.

III

Мускавăмăр, çĕршыв илемĕ,
Вăрмансенчен, уйхирсенчен
Эпир килсен, тăван аннемĕр
Эс пултăн, институтсенче
Пире пăхса аталантаратăн,
Пурне те патăн кирлине;
Вĕренĕр! — терĕн те тăратрăн
Пире профессорсен умне.
Телей шыранисен телейĕ
Килсе йăпатрĕ чĕрене;
Уçса эс хутăн Менделеев,
Чайковский кĕнекисене,
Пире савса алăсене
Тыттартăн Пушкин сăввине.

IV

Мускав! Çăпатапа килсен,
Эс тăхăнтаратăн сăран атă,
Шăннисене — ăш пӳлĕмсем,
Чирленисене эс сывлăх патăн,
Мĕскĕнсене хисеплĕ турăн,
Сухаçăсен ачисене
Керменсене кĕртсе культурăн
Хĕвел çутти пек тĕшшине
Тыттартăн, канăçлăх курмасăр
Кăлартăн аслă çул çине;
Суралчĕç вĕсенчен профессор,
Артист, художник, инженер.
Мускав тесен, тăван хуламăр,
Чĕри сиксе хумханмĕ камăн!

V

Нихçан та асăмран каймаççĕ
Тӳп-тӳрĕ вăрăм урамсем,
Çĕрле хĕвел пек ялтăраççĕ
Вут чуллĕ хĕрлĕ çăлтăрсем
Мухтавлă Кремль çийĕнче,
Вĕсен çутти, хăватлă çулăм,
Хĕмленнине пĕтĕм тĕнче
Пăхса тăрса, малти ун çулĕ
Епле тап-такăр иккенне
Курать. Унта тăшман таканĕ.
Килсе пуссан, хăй чĕрнине
Каттарĕ; пуçĕ йăлт саланĕ:
Ялан хумханĕ вăр-хурахăн
Вилли çинче шуйттан хулахĕ.

УХСАЙ ЯККАВĔ.

Выранти Советсен вăрçă вăхăтĕнчи задачисем

Сталин юлташ Октябрь уявĕ кунĕсенче тунă хăйĕн историллĕ докладĕнче «...пирĕн çĕршыва ăна чуралăха тикес шутпа сĕмсĕрленсе кĕнĕ нимĕç оккупанчĕсене пурне те, пĕр çын юлмиччен, пĕтерсе тăкмалла», тесе каларĕ. Фашизма тĕп тума, пирĕн çĕнтерĕве хăвăртлатма Сталин юлташ «пирĕн çарпа пирĕн флота хамăрăн пĕтĕм çĕршыв енчен ĕçлĕн те активлăн пулăшса пыни кирлĕ», терĕ.

Вăрçă условийĕ ĕççынни депутачĕсен совечĕсене пурне те ĕçе вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ пек урăхлатса вăйлатма хушать. Халăх депутачĕсем çак кунсенче нумай хут лайăхрах, тимлĕрех ĕçлеме тытăнчĕç. Выранти Советсен яланлăх комиссийĕсем ĕçе хастарлăн тăваççĕ. Вĕсем райсоветсемпе ялсовечĕсене хуçалăх тата культурăллă строительство ĕçĕнче, халăха çар ĕçне вĕрентес ĕçре пысăк пулăшу параççĕ.

Ялсемпе хуласенчи ĕççынни депутачĕсен Совечĕсем, çĕршыв умĕнче тăракан задачăсене ăнланса илсе, ĕçе вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ пек çĕнетсе лайăхлатрĕç. Канаш районĕнчи Асхва ялсовечĕ (председателĕ Щипцова юлташ), Пăрачкав ялсовечĕ (председателĕ Плетнева юлташ) тата ытти хăшпĕр ялсоветсем юлашки вăхăтра халăха обязательнăй йĕркепе çар ĕçне вĕрентес енĕпе, оборона фончĕ тăвас, Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем хатĕрлес енĕпе тата Хĕрлĕ Çар фондĕнче тăракан лашасене колхозсенче лайăх пăхса усрас енĕпе пысăк ĕçсем туса ирттерчĕç.

Елчĕк районĕнчи ĕççынни депутачĕсен Совечĕн выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тĕлĕшпе ĕçлекен яланлăх комиссийĕ хăйĕн ĕçне ялсенчи тата район центрĕнчи активистсене анлăн явăçтарса пырать. Нумаях пулмасть комисси колхозсен Хĕрлĕ Çар фондĕнче тăракан лашисен пахалăхне, вĕсене пăхса усрамалли условисене тата колхозсенче выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕç епле пынине пăхса тухрĕ. Çак ĕçре ялсенчи тата районти активистсем пурĕ 76 çын ĕçлерĕç. Вĕсен шутĕнче 37 хĕрарăм пулчĕ. Уйрăмах Юля Федоровăпа Улендеев юлташсем пуçарса пынă бригадăсем ку ĕçе ăнăçуллăн туса пынă. Вĕсем пулнă хăшпĕр колхозсенче Хĕрлĕ Çар фондĕнче тăракан лашасене кирлĕ пек пăхмани курăннă. Кун çинчен вĕсем райисполкома пĕлтернĕ хыççăн колхозсем çитменлĕхсене пĕтерчĕç.

Елчĕк, Вăрмар, Советски тата ытти районсенчи ĕççынни депутачĕсен Совечĕсем, массăллă ăнлантару ĕçне лайăх туса пынипе пула, укçа-тенкĕ пухас ĕçĕн 4-мĕш кварталти планне 80—95 процента çити пурнăçларĕç. Вăрмар районĕнчи Çĕнĕ Вĕрнер, Шăплат, Çĕнĕ Кавал, Кивĕ Вĕрнер ялсовечĕсем укçа-тенкĕ пухас ĕçĕн 4-мĕш кварталти планне ирттерсе тултарнă.

Анчах пур ялсоветсенче те ĕç çакăн пек тăмасть-ха. Хăшпĕр ялсоветсем ĕçе вăрçă условийĕ ыйтнă пек туса пымаççĕ. Ĕçе план тăрăх туса пымаççĕ, çавăнпа та сессисемпе исполком ларăвĕсем вăхăтра пулса иртмеççĕ. Вĕсенче ыйтусене тĕплĕн хатĕрленсе сӳтсе-явмаççĕ тата нумай ыйтусем аякра юлаççĕ. Сессисемпе исполком ларăвĕсен решенийĕсемпе постановленийĕсем пурнăçланса пынине тĕрĕслемеççĕ. Çакăн пек ĕçлекен ялсоветсем вара хăйсен задачисене вăхăтра пурнăçлаймаççĕ.

Акчикасси ялсовечĕ (Хĕрлĕ Чутай районĕ) хăйĕн X-мĕш сессинче колхозсем тата колхозниксемпе единоличниксем государствăна укçа-тенкĕ парса татас тата тырпул, аш-какай обязательствисене пурнăçлас тĕлĕшпе мĕнле ĕçлени çинчен сӳтсе-яврĕ. Анчах Сесси хăшпĕр колхозсенче ĕç кая юлнине паллă тунисĕр пуçне нимĕнле решени те йышăнмарĕ. Ку ĕçри çитменлĕхсене пĕтерме срокне те кăтартса памарĕ, ăна тума ответлă çынсене те уйăрса хăвармарĕ. Кĕçĕн Кармал ялсовечĕ (Первомайски район) хăйĕн сессинче тата исполком ларăвĕсенче укçа-тенкĕ пухас ĕç çинчен 5 хут сӳтсе-явнă. Анчах ку тĕлĕшпе унта ĕç халĕ те начар пырать.

Ялсовет исполкомĕсем хăйсен ĕçĕсене яланлăх комиссисен членĕсене сахал хутшăнтараççĕ тата вĕсене ĕçре пулăшса пымаççĕ. Канаш, Етĕрне, Çĕрпӳ, Улатăр тата ытти хăшпĕр райсовет исполкомĕсем юлашки 10 уйăх хушшинче ялсоветсен ĕçĕсем çинчен пĕрре те сӳтсе-явман.

Иртнĕ кунсенче Чăваш АССР Верховный Совечĕн Президиумĕ ялсоветсен ĕçĕсем çинчен тата вĕсен умĕнче халĕ, отечественнăй вăрçă условисенче тăракан пысăк задачăсем çинчен сӳтсе-яврĕ. Верховный Совет Президиумĕ вырăнсенчи ĕççынни депутачĕсен Совечĕсен исполкомĕсене халĕ пур ĕçе те большевикла çирĕплĕхпе, татăклăн, план тăрăх туса пыма кирлине кăтартса пачĕ. Ĕççынни депутачĕсене яланлăх комиссисен кашни членне ĕçе анлăн хутшăнтарма тата ĕçе ялти активпа çыхăнса туса пыма хушса хăварчĕ. Ялсовет исполкомĕсен председателĕсене государство умĕнчи обязательствăсене пурне те халех пурнăçлассишĕн ывăнма пĕлмесĕр ĕçлеме хушрĕ.

Ялсовет исполкомĕсен, вĕсен яланлăх комиссийĕсен 1942 çулти çуракине хатĕрленессишĕн, çитес çул пысăк тупăшлă тырпул туса илессишĕн кĕрешӳ пуçламалла, вăл ĕçе ертсе пымалла. Ялхуçалăх ĕçĕнчи кадрсене хатĕрлес ĕçе анлăн туса пымалла. Уйрăмах хĕрарăмсене ялхуçалăх специальноçне илме пулăшмалла. Халăха çар ĕçне вĕрентессине тимлĕн туса пымалла. Халăха сывлăшран тапăнассинчен тата химилле тапăнуран сыхланма вĕрентессине организацилемелле, ялсенче пожарнăй дружинăсен ĕçне çивĕчлетмелле. Шкулсене, больницăсене, ачапăча учрежденисене ертсе пырас ĕçе лайăхлатмалла тата красноармеецсен ачисемпе эвакуациленĕ çынсен пурнăç условийĕсемпе интересленсе, вĕсене пулăшу памалла.

Чăваш АССР Верховный Совечĕн Президиумĕ районсенчи ĕççынни депутачĕсен Совечĕсен исполкомĕсене ялсоветсене ертсе пырас ĕçе нумай хут лайăхлатма кирлине, вĕсен ĕçне пĕтĕмпех вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ пек çĕнетсе лайăхлатма куллен пулăшса пыма кирлине кăтартса хăварчĕ.

Сталин юлташ фронта пулăшас ĕçе вăйлатма чĕнсе калани выранти Советсен ĕçне нумай хут çӳле çĕклеме хушать. Совет работникĕсен пĕтĕм вăя хурса татах та авантрах ĕçлемелле. Пĕтĕм вăя, пултарулăха партипе правительство постановленийĕсене хăвăрт пурнăçланă çĕре хурса, Хĕрлĕ Çара çĕнтерме пулăшса пырас пулать.

М. ПРОХОРОВ.

◆

Тупăшсене валеçес умĕн

ИШЛЕЙ. Районри 11 колхоз пĕтĕм тырпула çапса пуçтарса 1941 çулхи ялхуçалăх çулне ăнăçлăн вĕçлерĕç. Государство умĕнчи парăмсене пурне те пурнăçланă хыççăн килес çул валли вăрлăх тата ытти фондсене те туса çитерчĕç. Халĕ «Тукас», «Парикасси», «Майăн 1-мĕш», «Красные Яуши» тата ытти малта пыракан колхозсем тырпул тупăшне ĕçкунĕсем тăрăх валеçсе пама хатĕрленеççĕ. Ĕçкунĕсене шута илсе ведомоçсем тунă. Вĕсене районри çĕрĕç пайĕнче пăхса тухнă.

«Эстафета» колхоз тыră тухăçне хăпартас енĕпе 1941 çулти плана ыраш, тулă тата пăрçа-ясмăк тĕлĕшпе те ытлашшипех пурнăçланă. Планпа кашни гектартан вăтам шутпа 14 центнер тĕштырă илме палăртнă пулсан, колхоз кăçал вăтам шутпа кашни гектартан 14 центнер çурă тĕштырă туса илнĕ.

Т. НИКИТИН.

ÇАР ĔÇНЕ ВĔРЕНЕКЕНСЕНЕ ПУЛĂШМА

Хĕллехи вăхăтра боец хăйне хăй маскировка тăвасси

Совет халăхĕ Гитлерăн урса кайнă йыткĕтĕвĕсене хирĕç туса пыракан отечественнăй Аслă вăрçăра вăрçă ĕçĕнчи чеелĕх питĕ пысăк вырăн йышăнса тăрать. Вăрçă ĕçĕнчи чеелĕхĕн, тăшмана улталамалли майсенчен пĕри вăл—боецсене маскировка тăвасси пулать.

Сăмахран, юрпа витĕннĕ тӳрем уйра кăвак шинель тăхăннă боец пыни, хĕллехи уяр кун, 1500—2000 метр аякран курăнать, çав боецах маскировка тумалли шурă тум тăхăнтарсан, вăл 500 метртан та аран-аран палăракан пулать.

Хăйне хăй лайăх маскировка туса пытанса выртакан боеца нумай чухне темиçе утăмран та уйăрса илме хĕн; çав вăхăтрах маскировка туса пытанман боеца 1000 метр аякран та лайăххах уйăрса илме пулать.

Çавнашкал уйрăмлăх мĕншĕн пулать-ха? Мĕншĕн тесен боецăн тумĕпе снаряжени тĕсĕ юрпа витĕннĕ çĕр тĕсĕнчен уйăрăлса тăрать. Çавăнпа та ĕнтĕ, хĕллехи вăхăтра боецăн хăйне çĕршыва витсе тăракан юр тĕслĕ материалпа маскировка тумалла. Çакăн пек маскировка туса пытанмашкăн хăшпĕр боецсене маскировка тумалли костюмсем параççĕ. Ку костюма шурă пиртен (бязьрен) çĕлесе хатĕрленĕ; вăл шалпар брюкирен тата пуçа хупăрламалли капюшонлă курткăран (накидкăран) тăрать. Пит-куçа хупласа тăмашкăн капюшон çумне марля татăкĕ çĕлесе янă. Алăсене маскировка тумашкăн боецсене шурă перчаткăсем параççĕ. Хăшпĕр костюмсем çумĕнче та винтовкăна маскировка тумашкăн вăрăм шурă хăю пулать.

Пур боецсене те маскировка тумалли костюмсем валеçсе пама пур чухне те май килмест. Çавăнпа та боецăн алă айĕнчи япаласемпе усă курса та хăйне, чи малтанах пуçне, хулпуççийĕсене, ранецне тата снаряженине маскировка тума пĕлмелле.

Маскировка тумашкăн алă айĕнчи чи ансат япала вăл—шурă таса алшăллирен е тăларан тунă накидка пулать. Хăлхаллă çĕлĕкĕн аялти хĕрри çине тăватă тӳме çĕлесе лартаççĕ, алшăллире тăватă йăлă касса кăлараççĕ. Йăлăсем касса кăлармалли вырăнсене çапла палăртса тухмалла: тӳмисене тӳмелесе лартсан, алшăлли вĕçĕсем хулпуççисем çине усăнса анмалла пулччăр. Çакăн пек накидкăпа усă курнă чухне пит-куçа алшăлли çумне çĕлесе çыпăçтарнă таса сăмса тутрипе хупăрламалла. Çакнашкал накидка выртакан боецăн пуçĕпе хулпуççине лайăх маскировка туса хупăрласа тăрать.

Простынипа усă курса пуçпа хулпуççие çеç мар, тата ӳтпĕвĕн çӳлти пайне те хупăрлама пулать. Ранеца маскировка туса хупăрласси çине уйрăмах хытă пăхмалла, мĕншĕн тесен выртакан боецăн çурăмĕ çинче вăл мăкăрăлса питĕ палăрса тăрать.

Простыня вырăнне урăх япаласемпе те, сăмахран, кивĕ кĕпесенчен, маскировка тумалли кивĕ костюмсенчен т. ыт. те çĕлесе тунă шăналăксемпе усă курма юрать. Çакăн пек пĕркенчĕк-накидкăпа çурăмпа пуçа хупăрлаççĕ, те, унăн икĕ кĕтесне кăкăр урлă хĕреслĕ илсе, пиçиххирен çыхса лартаççĕ. Пĕркенчĕк-накидкăн çӳлти хĕррине (алшăллие çыпăçтарнă пекех) мал енчен çĕлĕк çумне çĕлесе çыпăçтарса лартаççĕ.

Накидкăн тӳнтер енне кивĕ тумтиртен касса илнĕ хура е кăвак пир татăкĕсем çĕлесе тухсан усăллă. Вара ку накидкăн шурă енĕпе юр çинче маскировка тунă чухне, ула-чăла енĕпе—артиллери вăйлăн персе иртсе кайнă вырăнсенче тата пушар пулса çунтарса янă вырăнсенче маскировка тунă чухне усă курма пулать.

Май килсен, симĕс тĕслĕ хурçă шлемсемпе станковăй пулеметсене те шурă сăрпа сăрламалла. Çак япаласене шывра ирĕлтернĕ турпа, извеçпе, е шăл тасатмалли порошокпа сăрлама пулать. Çавнашкалах тата шлемсемпе станковăй пулеметсене шурă хутпа çыпăçтарса шурă тĕслĕ тума пулать.

Кашни боецăн çакна асра тытмалла: вăл хăй йышăнса тăракан вырăна шута илсе маскировка тумасть пулсан, маскировка тумалли янтă тата алă айĕнчи ниепле средствăсем те ăна пытанса юлмашкăн пулăшаймаççĕ. Чи малтанах, вăрçă ĕçне туса пымашкăн тумтирпе пĕр тĕслĕхрех вырăна, унта вара пытанма юрăхлă е сулхăнлă енне вырнаçсан, пĕр тĕслĕ пулса кайма юрăхлă выранти япаласене суйласа илмелле.

Маскировка тумашкăн çурт-йĕрсемпе, çĕмел-капансемпе, тункатасемпе, чулсемпе, канавсемпе, садсемпе, вăрмансемпе тата йывăç тĕмĕсемпе, юр купиçемпе, юр çинчи лакăм-тĕкĕмсемпе, танк гусеницисен йĕрĕсемпе т. ыт. те май килнĕ таранах анлăн усă курмалла.

Выранти япаласемпе пĕлсе усă курмалла. Тĕслĕх илсе кăтартар. Боец противник çинçе çĕмел çумне пытанса айăкран персе тăрать. Çĕмел çумне унăн мĕнле вырнаçса лармалла-ха? Вăл маскировка тумалли шурă костюм тăхăннă пулсан, унăн çĕмелĕн юр хĕвсе кайнă енĕнче пулмалла; вăл кăвак шинель çеç тăхăннă, накидкăсăр пулсан, унăн вара çĕмелĕн юр хĕвсе кайман енне вырнаçмалла. Вырăнта тĕкĕм тата шурă пăнчăсем пулсан (сăмахран, кĕркунне, çуркунне, хĕлле, ишăтнă вăхăтра), тăхăннă тумтирпе пĕр тĕслĕрех пăнчăсем çинче, тĕрĕсрех—çакăн пек вырăнсен хĕрринче вырнаçмалла.

Маскировка тумалли средствăсемпе тата вырăнпа тĕрĕс усă курнисĕр пуçне, боецăн маскировка дисциплинине çирĕп пăхăнса пымалла: кашни боецăн противник куçĕ умĕнче палăрас мар тесе, харпăрхăйне тыткаламалли чи пĕчĕк правилăсене те ăнланса тата тĕрĕс пурнăçа кĕртсе пымалла. Çак правилăсенчен чи паллăраххисем çаксем пулаççĕ: противник çывăхĕнче, уйрăмах çĕрле, çĕмĕрĕлме, шавлама (калаçма, снаряжение шанкăртаттарма, урасемпе тапăртатма т. ыт. майсемпе те шав тума) юрамасть; противник çывăхĕнче кирлĕ мар çĕртенех вырăнтан вырăна куçса çӳреме юрамасть; сăнамалли тата патрон хумалли пунктсем, артиллери позицийĕсем, çакăн пек тата ытти пунктсем патĕнче çынсем çӳресе такăрлатнă çулсемпе сукмаксем тăрăх çеç çӳремелле, çакăн пек вырăнсенче кирлĕ мар çĕртенех çĕнĕ сукмаксем тума юрамасть; маскировка туса пытарнă противотанковăй тупăсем, пулеметсем, окопсемпе ячейкăсем патне, противник пеме чарăннă тапхăрсенче те, тăрса утса пыма юрамасть, вĕсем патне упаленсе е шуса пымалла (кун пек пунктсене çĕрлехи вăхăтсенче кайса килсен лайăхрах); çĕрле тапак туртма юрамасть; вырăнăн сăн-сăпатне, май килсен, питех улăштармалла мар.

Маскировка дисциплини вăл—Хĕрлĕ Çарти кашни боецăн çар ĕçĕнчи тивĕçĕ пулса тăрать. Маскировка дисциплинине пăхăнса пымасни час-часах боевой задачăна пурнăçа кĕртессине путлантарса лартать те, вара темĕн пек тăрăшса, лайăх тунă маскировка та усă параймасть, ăна туса вăя та усăсăрах пĕтерни пулать.

Боецăн обстановкăна шута илме, темĕн те пĕр шутласа кăларма пĕлмелле. Хĕлле, сăмахран, час-часах йĕре пытарса хăварма май килмест. Анчах та чее боецсем кунта та хăйсен йĕрне пытармалли май шутласа кăлараççĕ. Çакăн пек тĕслĕх пăхса тухăпăр. Икĕ разведчик вăрманпа пыраççĕ. Вĕсен, тăшманпа хирĕç пуласси çинчен шутласа, вăрман хĕрринчен 100 метр аяккарах ларакан çурта пăхса тухмалла. Çурта пăхнă хыççăн ун патĕнчен ахаль майпах утса кайсан, противник вара боецсен йĕрĕ тăрăх вăл çуртра пирĕн боецсем çуккине тĕпчесе пĕлме пултарать. Апла пулсан, çурт патĕнчен каялла кайнă чухне е кутăн утса каймалла, е разведчиксем çурт патне пынинчен урăх еннелле кутăн утса кайсан татах та лайăхрах пулать. Вара противник, йĕр тăрăх, ку çурта тăватă çын пырса кĕнине, унтан пĕр çын та каялла тухманнине тĕпчесе пĕлет. Вăл пирĕн боецсене тытма, е пĕтерсе тăкма хăтланса çак çурт çине тапăнма пуçлать, анчах çак вăхăтра вĕсене тылран персе тăма е атакăлама пулать.

Маскировка тăвасси вăл—чеелĕнсе вăрçассине, çапла ĕнтĕ, тăшмана çĕнĕрен те çĕнĕрен пыра-пыра çапассине пĕлтерет. Çакна Хĕрлĕ Çарăн кашни боецĕ, тăван çĕршыва хӳтĕлекеннисен ретне тăма хатĕрленекен кашни çыннăн пĕлсе тăмалла.

Майор В. АВИЛОВ.

Районсенчен пĕлтерессĕ

● Советски районри 7 колхоз ялхуçалăх машинисене тата урапа тавраşĕсене юсама тытăннă. «Крестьянская газета» колхоз плугсене пурне те юсаса хунă.

● Ишлей райсовечĕн исполкомĕ колхозсенче ялхуçалăх машинисене юсама тытăнас ыйтăва хăйĕн заседанийĕнче сӳтсе-яврĕ. Çак ĕçе колхозсенче ăнăçлăн тăвас тесе ялсоветсене кашни колхоз çумнех 1—2 квалификациллĕ тимĕрçĕ уйăрса çирĕплетме хушрĕ тата вĕсене урăх ĕçсене ямалла мар турĕ. «Тукас», «Мотор» колхозсенчи тимĕрçĕсем ялхуçалăх машинисене юсама тытăнчĕç.

● Çĕмĕрле районĕнчи 6 колхоз авăн çапса пĕтерчĕç. «14 лет Октября», «Искра», «Путь Ленина» колхозсенче ĕçкунĕсене шутласа ведомоçсем тунă. Ведомоçсене районри çĕрĕç пайĕ пăхса тухнă хыççăн ĕçкунĕсем тăрăх колхозниксем тыră илме пуçларĕç.

● Йĕпреç районĕнчи 10 колхозра ялхуçалăх машинисене юсас ĕç ăнăçлăн тата хăвăрт пулса пырать. Уйрăмах ку ĕçе «Большевик», «Путиловка», «Молния» колхозсенче лайăх организациленĕ.

Хутар шкулӗнчи учительсем

ҪЕМӖРЛЕ. Хутарти вӑтам шкулта вӗрентекен учительсем вӑрҫӑ пуҫлансан 3—4 кунтанах шкул директорӗ патне пухӑнчӗҫ.

— Эпир отпускран таврӑнтӑмӑр, халӗ канмалли вӑхӑт мар,—терӗҫ вӗсем. — Мӗнле ӗҫсем пулаҫҫӗ — пире ҫавӑнта ярӑр.

Тепӗр куннех учительсем колхозниксемпе пӗрле ҫул юсанӑ ҫӗре тухрӗҫ. Вӗсем хӑйсене уйӑрса панӑ участока виҫӗ кун хушшинче пӗтерсе — 72 кубла метр ҫӗр чавса купаларӗҫ. Ҫул юсаса пӗтерсенех шкулти ремонт ӗҫӗсене те хӑйсемех тытӑнчӗҫ. Шкула ҫӗнӗ вӗренӳ ҫулӗ тӗлне ремонтласа пӗтерес тӗлӗшпе пӗтӗм учительсен коллективӗ тӑватӑ кун хушши ӗҫлерӗ. Ӗҫлесе илнӗ укҫана пӗтӗмпех оборона фондне пачӗҫ.

Тырӑ вырма тухсанах учительсемпе учениксем колхозниксене пулӑшма тытӑнчӗҫ. Занятисем хыҫҫӑн е канмалли кунсенче, кашни кунах уя тухса, тырпул пухса кӗртес ӗҫе туса пычӗҫ. Ҫапла вара Хутар шкулӗнчи учительсемпе учениксем иртнӗ ҫулта колхозсене 50 гектара яхӑн тырӑ вырса пачӗҫ.

Хутар шкулне ҫулталӑкра 700 кубла метр ытла вутӑ кирлӗ. Ҫак вутта та учительсем вӑрмантан хӑйсемех кӑларчӗҫ.

Колхозниксене Сталин юлташ докладне паллаштарнӑ хыҫҫӑн учительсем авӑн ҫапас ӗҫе хутшӑнчӗҫ. Кашни кунах ачасене вӗрентсе кӑларнӑ хыҫҫӑн учительсем бригадӑсене васкаҫҫӗ. Канмалли кунсенче кунӗпех итем ҫинче ӗҫлеҫҫӗ: улӑм купалаҫҫӗ, тырӑ сӑвӑраҫҫӗ, турттараҫҫӗ тата ытти ӗҫсем те тӑваҫҫӗ. Ҫакӑнтах колхозниксене Совет Информаци Бюровӗн пӗлтерӗвӗсене тата Хӗрлӗ Ҫар фашистсене хирӗҫ паттӑррӑн ҫапӑҫнисем ҫинчен вуласа параҫҫӗ.

Учительсен коллективӗ оборона фондне 3.000 тенкӗ ытла хыврӗ. Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли ӑшӑ тумтирсем те нумай пухса панӑ. Шкул директорӗ Петров юлташ пӗр мӑшӑр ҫӑматӑ, 3 тир тата ытти япаласем те пачӗ. Октябрь районӗнчи «Большевик» промартельри ҫамрӑксен ҫыруне сӳтсе-явнӑ хыҫҫӑн учительсем «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума пӗр эрнери ӗҫ укҫине пама йышӑнчӗҫ.

Ҫак ӗҫсенче шкул директорӗ Петров, Тимофеев, Толстов, Моисеев, Захаров учительсем пример кӑтартса пыраҫҫӗ.

Тӑван ҫӗршывӑмӑра ҫӗмӗрсе кӗнӗ тӑшман ҫарӗсене хӑвӑртрах аркатса тӑкас тесе, Хутар шкулӗнчи учительсем мӗн тума май пур — пурне те тӑваҫҫӗ, пур ӗҫре те пример кӑтартса пыраҫҫӗ.

А. ТАНЬКОВ.

ВУЛАВ ҪУРЧӖСЕМ ПИРКИ

ИШЛЕЙ. Вулав ҫурчӗсемпе колхоз клубӗсем умӗнче пит те пысӑк ӗҫсем тӑраҫҫӗ. Хальхи вӑхӑтра кашни вулав ҫурчӗн, кашни клубӑн халӑх хушшинче большевикла чӑнлӑха саракан агипункт вырӑнӗнче пулмалла.

Ишлей районӗнчи вулав ҫурчӗсене илсен, вӗсенчен чылайӗшӗсем хӑйсен ӗҫӗсене вӑрҫӑ вӑхӑтне тивӗҫлӗ пек туса пыраҫҫӗ. Тӗслӗхе Анат Кӗнерти вулав ҫуртне илӗпӗр. Ку вулав ҫурчӗ аван ӗҫлет. Унӑн заведующийӗ, Н. Алексеева юлташ ялсоветӗнчи учительсемпе тата колхоз активӗпе тачӑн ҫыхӑнса тӑрать. Ҫакна пула вулав ҫурчӗн ӗҫӗсем те куҫа курӑнмалла та ӑнӑҫлӑн пулса пыраҫҫӗ. Алексеева юлташ пуҫарнипе Анат Кӗнерте нумай колхозниксене ПВХО ӗҫне вӗрентсе ҫитернӗ. Кунсӑр пуҫне кунта халӑх хушшинчи агитаципе пропаганда ӗҫне те лайӑх йӗркеленӗ. Ҫакӑн пек ӗҫлекен вулав ҫурчӗсем районра татах та пур.

Ҫавӑн пекех Чурачӑкри вулав ҫурчӗпе Ишекри колхоз клубӗ те хӑйсен ӗҫӗсене йӗркеллӗн туса пыраҫҫӗ. Вӗсенче ликбешӗнче те радио пур тата хаҫатсем вулас ӗҫе организациленӗ. Вулав ҫуртне те, клуба та кашни каҫах халӑх нумай пуҫтарӑнать. Пухӑннӑ ҫынсем радио тӑрӑх паракан юлашки хыпарсене итлеҫҫӗ, калаҫусем туса ирттереҫҫӗ, т. ыт. те. Пирӗн ял халӑхӗ вулав ҫурчӗсене, клубсене юратать, унта вӑл ҫӗнӗ хыпарсене пӗлес тесе пырать. Кӑна эпир Чурачӑкпа Ишекри тӗслӗхсенчен лайӑх куратпӑр. Ҫапах та калас пулать, Чурачӑкри вулав ҫурчӗпе Ишекри колхоз клубӗн ӗҫӗсенче ҫитменлӗхсем те пур-ха. Вӗсем колхозниксем хушшинчи агитаципе пропаганда ӗҫӗсене ӗҫҫыннисем ыйтнӑ пек организацилеймен. Вулав ҫурчӗ ҫумӗнче агитколлектив ӗҫӗсем курӑнмаҫҫӗ. Чӑн та, Ишекри клуб юлашки вӑхӑтра докладсем, лекцисем, калаҫусем ирттерес тӗлӗшпе малтанхи утӑмсем турӗ. Анчах та ку ӗҫе хӑвӑртрах малалла ямалла.

Юлашкинчен тата тепӗр йышши вулав ҫурчӗсене илӗпӗр. Кусем вара пурнӑҫран юлса пыраканнисем, япӑх ӗҫлекеннисем.

Акӑ Крупская ячӗпе тӑракан колхозри вулав ҫурчӗ. Унӑн заведующийӗ М. Королева юлташ иртнӗ ҫулсенче чиперех ӗҫлерӗ. Анчах та халӗ, татах та ытларах ӗҫлес чухне, вулав ҫурчӗн ӗҫӗсене япӑхтарса ячӗ. Вулав ҫурчӗн пӳлӗмӗсем лайӑх, унта пысӑк зал та пур. Вулав ҫурчӗ нумай ҫын шӑнӑҫтарма пултарать. Унта докладсем, лекцисем ирттерме те питӗ аван. Анчах М. Королева юлташ хӑйӗн ӗҫӗпе сахал интересленет. Час-часах тата темӗн сӑлтавпа вулав ҫуртне 3-шер, 4-шар кун хушши питӗрсе тӑратнисем те пулнӑ.

Ҫакӑн пекех тата Васликассинчи ялсоветӗ те, «ӗҫлекен ҫук... укҫа пур ҫинчех вутӑ та тупаймастпӑр» тесе, вулав ҫуртне хупса лартнӑ. Ялсовет председателӗ Данилов юлташ вулав ҫуртне уҫас пирки шухӑшламасть. Ҫаксем пек япӑх ӗҫлекен е вутӑ ҫуккипе ӗҫлемесӗр хупӑнса ларакан вулав ҫурчӗсем районра татах та пур. Хальхи вӑрҫӑ кунӗсенче вулав ҫурчӗсене ӗҫлемесӗр лартни вӑл—пачах та юрӑхсӑр йӑла. Тивӗҫлӗ организацисен кашни вулав ҫуртне йӗркеллӗ ӗҫлемелли условисем туса памалла. Ҫакӑнпа пӗрлех ӗҫлеме май пур вулав ҫурчӗсенчех ӗҫлемесӗр тӑракан, вулав ҫуртне япӑхтаракан сӳрӗк заведующисене тивӗҫлипех критиклемелле.

С. ГОРЛАНОВ.

ХӖРЛӖ ҪАР БОЕЦӖСЕМ ВАЛЛИ ӐШӐ ТУМТИР ПУХСА ПАРАР. Шупашкар районӗнчи «11 лет Чувашии» колхозра Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли ӑшӑ тумтир пухас ӗҫ ӑнӑҫлӑн пырать. Ӳкерчӗк ҫинче: Прокопьевӑпа Мамонтова колхозницӑсем колхоз председательне Комаров юлташа Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли ӑшӑ тумтирсем параҫҫӗ.

ЯСТРЖЕМБСКИЙ фотоӳкерчӗкӗ.

Шӑхаль вӑтам шкулӗнче

ВӐРМАР. Комсомолӑн Шӑхаль вӑтам шкулӗ ҫумӗнчи пуҫламӗш организацийӗнчи комсомолецсем Хӗрлӗ Ҫар боецӗсемпе командирӗсем валли ӑшӑ тумтир пухас ӗҫе активлӑн хутшӑнчӗҫ. Халӗ ку шкулта боецсем патне парне яма 1,2 килограмм ҫӑм пухса, носкисем ҫыхма тытӑннӑ. Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли комсомолецсемпе комсомолкӑсем 250 енчӗк хатӗрлесе пачӗҫ.

Учительсен коллективӗ «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума 466 тенкӗ укҫа пухнӑ. Бронепоезд тума укҫа-тенкӗ пухас ӗҫе кашни пионер отрядӗнчех организациленӗ.

Декабрӗн 12-мӗшӗнче вӑтам шкулти учительсен коллективӗн пухӑвӗ пулса иртрӗ. Пухура шкул директорӗ И. М. Лисов ҫӗнӗ лотерея билечӗсене ҫырӑнса илсе, тӑван ҫӗршыв оборонине тӗреклетме пулӑшасси ҫинчен калаҫу туса ирттерчӗ. Кун хыҫҫӑн учительсем, пурте пӗр шухӑш-кӑмӑллӑ пулса, хӑйсен уйӑхри ӗҫукҫин 20 проценчӗ чухлӗ лотерея билечӗсене ҫырӑнчӗҫ.

А. ПЕТРОВА.

Савнӑ тусӑм

Пӗр стрелковӑй полкра,
Пӗр стрелковӑй ротӑра
Пурччӗ йӑлтӑр хура куҫлӑ,
Ҫарӑк евӗр ҫавра пуҫлӑ
Манӑн савнӑ тусӑм
Рядовой Арбузов.

Кӑштах вырӑс, кӑшт чӑваш,
Кӑштах чӑрсӑр, кӑшт йӑваш —
Акӑш-макӑш лайӑх ҫынччӗ,
Акӑш-макӑш кулӑш ҫынччӗ
Манӑн ҫакӑ тусӑм
Рядовой Арбузов.

Кӑштах ҫӳлӗ, кӑштах лутра,
Кӑшт хыткан, кӑшт мӑнтӑркка,
Ҫавах ҫӑмӑл, йӑрӑ ҫынччӗ,
Тараватлӑ ырӑ ҫынччӗ
Манӑн ҫакӑ тусӑм
Рядовой Арбузов.

Шывра пулнӑ — йӗпенмен,
Вутра пулнӑ — вут илмен:
Тухнӑ виҫӗ вӑрҫӑ витӗр,
Тухнӑ тӗрлӗ хурлӑх витӗр
Манӑн ҫакӑ тусӑм
Рядовой Арбузов.

Ӗлӗк чух та ҫамрӑк чух,
Пурнӑҫ лӑпкӑ, мирлӗ чух
Унӑн савнӑ хӗрӗ пулнӑ.
Хӗршӗн ҫуннӑ, ҫепӗҫ пулнӑ
Хӑй те савнӑ тусӑм
Рядовой Арбузов.

Анчах ҫакӑ вӑхӑтра,
Вӑрҫӑ пынӑ вӑхӑтра
Ун чӗрийӗ урӑхланчӗ:
Хӗрне манчӗ, пире манчӗ
Манӑн савнӑ тусӑм
Рядовой Арбузов.

Ҫӗнӗ, сутӑ автомат
Киллентерчӗ тусӑма.
Ӑна питӗ те юратрӗ,
Тек тасатрӗ, тек ҫутатрӗ
Манӑн савнӑ тусӑм
Рядовой Арбузов.

Пахаларӗ хӗрӗ пек,
Ҫӗнӗ сутӑ ҫӗрӗ пек.
Унпа хӑй те тӗлӗнтерчӗ:
Мӗн чул нимӗҫ, финн пӗтерчӗ,
Манӑн савнӑ тусӑм
Рядовой Арбузов.

Вӑхӑт шурӗ. Пӗрреччен,
Мӗн иртен те ҫӗрлеччен,
Хытӑ хӗсрӗ пире нимӗҫ,
Ҫирӗп тӑчӗ ӑна хирӗҫ
Автоматлӑ тусӑм —
Рядовой Арбузов.

Шӑп та шай ҫак вӑхӑт
Килсе ҫитрӗ ӑнсӑртран,
Пӗтрӗ тусӑн автомачӗ,
Хӑй те хытӑ чӑлахланчӗ
Манӑн савнӑ тусӑм —
Рядовой Арбузов.

Вара сикрӗ тӑчӗ тэ,
Пирӗн ҫине пӑхрӗ те:
—Шел мар пӗртте пӗтнӗ аллӑм,
Шалккӑ, терӗ, автоматӑм!—
Манӑн савнӑ тусӑм
Рядовой Арбузов.

Пулнӑ пӗчӗкҫӗ — йӗмен,
Ӗмӗрте те ай! темен.
Халь пур — куҫӗсем шывланчӗҫ.
Калама ҫук пӑшӑрханчӗ; —
Пуҫне усрӗ тусӑм
Рядовой Арбузов.

В. АХТУБАЙ.

Действующи арми.

Хӗрлӗ Ҫарӑн ҫӗнтерӗвӗсемпе хавхаланса

Ҫӗмӗрле районӗнчи ӗҫҫыннисем производство программисене, васкавлӑ заказсене срокчен тата пысӑк пахалӑхпа пурнӑҫлама, государство умӗнчи парӑмсене хӑвӑртрах парса татма тӑрӑшаҫҫӗ. Район, пӗтӗмӗшпе илсен, паянхи куна государствӑна обязательнӑй йӗркепе тӗштырӑ тата аш-какай памалли плана ытлашшипех тултарчӗ. Уйрӑм колхозсем пур обязательствӑсене те срокчен пурнӑҫларӗҫ.

Кӑмаша ялсоветӗнчи «Атӑл» колхоз (председателӗ коммунист Романов юлташ) тӗштырӑ, ҫӑмарта, ҫӑм, сӗт-ҫу, аш-какай обязательствисене ытлашшипех парса татнӑ. Ҫавӑн пекех «14 лет Октября» колхоз та ҫитес кунсенчех государствӑна ҫӗрулми парса татать. Хутарти Ленин ячӗпе тӑракан колхозӑн план тӑрӑх кӑҫал 198 центнер тӗрлӗрен пахча-ҫимӗҫ культурисем памалла пулнӑ, вӑл 231 центнер пачӗ. Кунсӑр пуҫне тата вӑл, государствӑна 7066 литр сӗт парса, плана 102 процент тултарчӗ.

Предприятисемпе промысла артелӗсенче те производствӑллӑ ҫӗкленӳ пысӑк. Кашни предприяти, артель коллективӗ ҫӗнӗ ҫула ҫӗнӗ ҫитӗнӳсем тунипе кӗтсе илсе паллӑ тума хатӗрленет. Ку тӗлӗшпе рабочисемпе работницӑсем хушшинче социализмлӑ ӑмӑрту саралса пырать. Ҫӑкӑр пӗҫерекенсен коллективӗ уйрӑмах паха ҫитӗнӳ турӗ, вӑл хӑйӗн ҫулталӑкри программине 11 уйӑх хушшинчех тултарчӗ. Инвалидсен артелӗ те начар мар результатсем кӑтартать. Вӑл 11 уйӑх планне 137 процент, ҫулталӑк планне 135 процент тултарчӗ.

Районри апат-ҫимӗҫ комбиначӗ, ҫу завочӗ, механизациленӗ арман, Ширшов ячӗпе тӑракан промысла артелӗ тата ытти коллективсем те кӑҫал начар мар ӗҫлерӗҫ. Пурте вӗсем, 1941 ҫулти плансене ытлашшипех тултарса, государствӑна планран ирттерсе темиҫе вуншар пин тенкӗлӗх продукци туса пачӗҫ.

Паттӑр Хӗрлӗ Ҫар юлашки вӑхӑтра туса пыракан ҫӗнтерӳсем ӗҫҫыннисен производствӑллӑ тата политикӑллӑ активлӑхне татах та ӳстерчӗҫ. Ӗҫҫыннисем, тӑван Хӗрлӗ Ҫар боецӗсен геройла ҫапӑҫӑвӗпе хавхаланса, мӗнпур вӑя, пултарулӑха фронта пулӑшнӑ ҫӗре пама тӑрӑшаҫҫӗ. Вӗсем 1942 ҫулта фронта пулӑшассине татах та ытларах вӑйлатнипе кӗтсе илессишӗн ӑмӑртӑва сарса пыраҫҫӗ.

Х. ЛИСИН.

Тӑрӑшса ӗҫленин результачӗсем

СӖНТӖРВӐРРИ. «Крестьянский кузнец» артель кӑҫал нихҫанхи пек мар пысӑк ӳсӗм турӗ. Артель председателӗ Гордеев юлташ пӗтӗм ӗҫе вӑрҫӑ вӑхӑтне тивӗҫлӗ пек йӗркелерӗ, ҫавӑнпа артель декабрӗн 24-мӗш тӗлне ҫулталӑк планне 150 процент тултарчӗ. Красильников, Калентьев, Дуданов, Логинов тата ытти юлташсем малтан кулленхи нормӑна 260—280 процент тултарса пынӑ, халӗ 400—440-шер процент тултарма пуҫларӗҫ.

Ҫакнашкал производствӑллӑ ӳсӗм тума политикӑллӑ ӑнлантару ӗҫне лайӑх организацилени те нумай пулӑшрӗ. Кунта рабочисене кашни кун Совет информаци бюровӗн пӗлтерӗвӗсем ҫинчен, фронтри геройла ӗҫсем ҫинчен, тылра пысӑк ҫитӗнӳсем туса ӗҫленипе фронта пулӑшни ҫинчен тӗплӗн ӑнлантарса параҫҫӗ. Ку ӗҫре уйрӑмӑнах культработница Петровӑпа артель председателӗ Гордеев юлташсем тимлӗн ӗҫлеҫҫӗ.

Юлашки вӑхӑтра Хӗрлӗ Ҫар туса пыракан чаплӑ ҫитӗнӳсемпе хавхаланса, рабочисем хӑйсен кулленхи нормисене чылай ӳстерсе тултарма пуҫларӗҫ. Мочалов, Сивов, Новиков, Офицеров тата ытти юлташсем сменӑри нормӑна 350—390-шар процент тултарма пуҫларӗҫ. Ӗҫ хӑвӑртлӑхне татах та ытларах ӳстерес тӗлӗшпе цехсем тата рабочисем пӗр-пӗринпе ӑмӑртса ӗҫлеҫҫӗ. Двухсотниксен, трехсотниксен йышӗ хӑвӑрт ӳссе пырать.

Судоверфь рабочийӗсем те хӑйсен ӗҫне вӑрҫӑ вӑхӑтне тивӗҫлӗ пек туса пыраҫҫӗ. Иртнӗ кунсенче вӗсем ҫӗнӗ продукци тума заказ илнӗ. Ҫак ҫӗнӗ ӗҫ процесне рабочисем хӑвӑрт вӗренсе ҫитсе, кирлӗ продукцие срокран 40 кун малтан туса кӑларчӗҫ. Муравьев, Войков, Староверов тата ытти юлташсем сменӑри нормӑна 200—210 процент тултарса пычӗҫ. Хӑшпӗр цехсем декабрь уйӑхӗнчи плана 10—12 кун хушшинчех тултарчӗҫ.

А. РАЗИН.

Сӗтел-пукансем тӑвакан фабрикӑра

КАНАШ. Аслӑ ҫулпуҫ Сталин юлташ ӗҫҫыннисене фронта куллен пулӑшса пыма чӗнни ҫине сӗтел-пукансем тӑвакан фабрикӑри кашни рабочи стахановла ӗҫпе ответлет. Вӗсем, ҫулпуҫ сӑмахӗсемпе хавхаланса, мӗнпур вӑйӗсене васкавлӑ заказсене вӑхӑтра пурнӑҫланӑ ҫӗре пама тӑрӑшаҫҫӗ.

Артельре стахановла ӗҫ кунсеренех вӑйланса пырать. Кашни рабочи, работница пӗр-пӗринпе ӑмӑртса ӗҫлет. Сӑмахран, ноябрь уйӑхӗнче 46 ҫын ӗҫ нормине ирттерсе тултарнӑ. Декабрь уйӑхӗнче стахановец-двухсотниксен йышӗ татах ӳсрӗ. Токарь Николаева кулленхи нормӑна 190 процент ытла тултарать. Прасов, Сорокин столярсем, Андреева обойщица тата ыттисем те нормӑна 150—170 процент тултарса ӗҫлеҫҫӗ.

Рабочисем ҫакӑн пек пысӑк ҫӗкленӳпе ӗҫленипе пула фабрика производство планне кашни уйӑхрах ӑнӑҫлӑн тултарать, васкавлӑ заказсене яланах чыслӑн пурнӑҫлать.

Фабрикӑра политикӑллӑ агитаци ӗҫне те кирлӗ пек йӗркеленӗ. Агитаторсемпе вулавҫӑсем кашни кунах рабочисене Совет Информаци Бюровӗн пӗлтерӗвӗсене, фронтри боевой эпизодсене тата тылри ӗҫсем ҫинчен калакан хыпарсене вуласа параҫҫӗ. Фабрика директорӗ Антоновпа пуҫламӗш парторганизаци секретарӗ Рахленко юлташсем час-часах уйрӑм темӑсем тӑрӑх докладсем тӑваҫҫӗ. Вӗсем агитаци ӗҫне Хӗрлӗ Ҫара пур енӗпе те пулӑшас ыйтусемпе ҫыхӑнтараҫҫӗ. Ҫавӑнпа та фабрикӑри рабочисемпе служащисен активлӑхӗ питех те пысӑк. Вӗсем тӑван ҫӗршыв оборонине тӗреклетес, Хӗрлӗ Ҫара пулӑшас ӗҫсене хавхаланса хутшӑнаҫҫӗ. Фабрика коллективӗ паянхи куна СССР оборонин фондне 10 пин тенкӗ ытла укҫан тата заем облигацийӗсем нумай хывнӑ.

Ҫак кунсенче рабочисемпе служащисем «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума 700 тенкӗ яхӑн укҫа пухса пачӗҫ. Япалапа укҫа-тенкӗ лотерейин билечӗсене 2 пин тенкӗлӗх ытла ҫырӑнчӗҫ. Кусемсӗр пуҫне рабочисемпе служащисем Хӗрлӗ Ҫар боецӗсемшӗн тимлӗн тӑрӑшаҫҫӗ. Вӗсем боецсене ӑшӑ тумтирсем парса пулӑшас ӗҫе вӑйлатсах пыраҫҫӗ.

И. МАЛОВ.

Гитлеризм—чи тискер те чи вӑрӑ-хурахла империализм

Юлашки ҫирӗмпилӗк ҫул хушшинче Германи империализмӗ иккӗмӗш хут ӗнтӗ этемлӗхе тӗнче вӑрҫин тӗпсӗр шӑтӑкне кӗртсе ячӗ. Тӗнчери ҫак икӗ вӑрҫа пуҫласа яракан Германи империализмӗн сӑн-сӑпачӗ ҫав-ҫавах, ӗлӗкхи пекех, улшӑнмасӑрах юлчӗ, анчах та хальхи вӑхӑтри фашистла империализм, Вильгельм II вӑхӑтӗнчи империализмпа танлаштарсан, ытларах реакциллӗ, темиҫе хут тискертерех те вӑрӑ-хурахларах империализм пулса тӑрать.

Пӗррӗмӗш тӗнче вӑрҫинче Германие ҫӗмӗрсе тӑкни Германи империализмне пӗтерсе хумарӗ. Германи империйӗ парӑнчӗ, Вильгельма хӑваласа кӑларса ячӗҫ, анчах та шултра капиталистсемпе генералсем хӑйсен вырӑнӗсенчех юлнӑ. Монополистла капитал пуҫпулса тӑрасси—Германи империализмӗн никӗсӗ нимӗн улшӑнмасӑрах тӑрса юлнӑ. Инфляци тапхӑрӗнче (1919—1923 ҫ. ҫ.), ӗҫхалӑхӗ выҫӑпа аптӑранӑ вӑхӑтра, ремесленниксем, вак усламҫӑсем, пенсионерсем хӑйсем перекетлесе пухнӑ мӗнпур укҫи-тенкине, пурлӑхне ҫисе янӑ вӑхӑтра, вӑл татах та ытларах ҫирӗпленсе пынӑ. Ҫак вӑхӑтра шултра капиталистсем хӑйсен пурлӑхне реальнӑй хаклӑ япаласем ҫине куҫарса, государствӑна ҫаратса, эмиси банкӗнчен ҫавтери пысӑк кивҫенсем илсе, вӗсене хакне ҫухатнӑ укҫа-тенкӗпе тӳлесе татса, пуйнӑҫемӗн ытларах пуйса пынӑ. Налогсене те капиталистсем хакне ҫухатнӑ укҫа-тенкӗпе тӳленӗ, урӑхла каласан, вӗсем хӑйсем ҫине налог хурассинчен пӑрӑнса юлнӑ.

Германи империализмӗ, 1914—18 ҫулсенчи вӑрҫӑ хыҫҫӑн темиҫе ҫул хушшинчех халӑха ҫаратса тата улталаса, хӑйӗн экономикӑллӑ базине йӗркене кӗртсе ҫитернӗ те, унӑн империализмла ҫаратас тӗллевӗсем тата ҫӗнӗ ҫӗршывсене тытса илес хапсӑнчӑк шухӑшӗсем ҫӗр хут ытла ӳссе кайнӑ. Пӗррӗмӗш тӗнче вӑрҫинче поражени тӳснӗ пулин те, Германин финанс олигархийӗ хӑйӗн ютҫӗршывсене вӑйпа тытса илес тата пӗтӗм тӗнчипе пуҫпулса тӑрас планӗсене нихҫан та пӑрахӑҫа кӑларман. Ҫакна пурнӑҫа кӗртмешкӗн Германи империализмне ҫарпа политикӑн тивӗҫлӗ организацийӗсем кирлӗ пулнӑ. Вӑрҫӑ инструменчӗ рейхсвер (Германи ҫарӗ) пулса тӑнӑ. Германин сӑхӑ империализмӗн политикӑллӑ организацийӗ Гитлерӑн «национал-социалистла» партийӗ пулса тӑнӑ.

Версальри договор Германие хӗҫпӑшалсӑрлатас тӗлӗшпе кӑларса тӑратнӑ требованисене, чӑннипе, пурнӑҫа кӗртсе пыман. Договор тӑрӑх, рейхсверта ҫӗр пин ҫынран ытла пулма пултарайман, анчах та Германи ӑна офицерсен ҫарӗ туса хунӑ. Офицерсен хисепӗ ҫакӑн чухлӗ пулни ӗнтӗ миллионлӑ ҫарӑн кадрӗсене хатӗрлеме ҫителӗклӗ пулнӑ. «Хура рейхсвер», штурмовой отрядсем тата тӗрлӗрен вӑрттӑн ҫар организацийӗсем пулас ҫар валли кадрсем хатӗрлесе хунӑ. Вӑрттӑн хӗҫпӑшал туса хатӗрленӗ ҫӗре миллионшар марка парса тӑнӑ.

Анчах та империалистла политикӑна пурнӑҫа кӗртмешкӗн политикӑллӑ ҫӗнӗ инструмент туни кирлӗ пулнӑ. Ҫакӑн пек политикӑллӑ инструмент Гитлерӑн партийӗ пулса тӑнӑ. Унӑн ретне, шултра капиталистсем хӑйсен укҫи-тенкине шеллемесӗр пулӑшнипе, рейхсвер ҫунаҫӗ айӗнче Германири обществӑн каяшӗсем: деклассированнӑй интеллигентсем (Геббельс евӗрлисем), Пруссири солдафонсем, хӑйсене пысӑка хума тата укҫа-тенкӗ сӑптӑрса илме юратаканскерсем (Геринг евӗрлисем), ӗмӗрне хупахсенче ирттерекеннисем, ӑнӑҫсӑр та пархатарсӑр ҫынсем, тытамаклӑ маньяксем, шпиксем (Гитлер пек пулнисем), ҫапӑҫассине хӑйсен профессийӗ туса хунисем (полковник Рем), тӗрлӗ мыскарасем курса ҫӳреме юратакансем, сутенерсем (Хорст Вессель) т. ыт. те пухӑннӑ.

Халӑхӑн сарлака массисене «капитализма хирӗҫле», шовинизмла, антисемитла демагогипе улталаса, ҫак тӗпренех ҫӗрсе кайнӑ банда влаҫа хӑйӗн аллине ҫавӑрса илнӗ те Германин государство аппаратне кӗрсе вырнаҫнӑ. Германири сӑхӑ империализмшӑн ӗнтӗ хӑйсен вӑрӑ-хурахла империалистла политикине пурнӑҫа кӗртмелли оруди ӗнтӗ шӑпах ҫак тара кӗрӗшекен бандитсем пулнӑ.

Влаҫа Гитлер ҫавӑрса илнӗ хыҫҫӑн Германин тулашри империалистла политикин ҫӗнӗ тапхӑрӗ пуҫланнӑ: унӑн тулашри политикин тӗп принципӗсем суйни тата ултала ни пулса тӑнӑ. Малтанах ҫар вӑйсӑр пулнӑ пирки, Гитлер Германин тулашри тӗп политикин никӗсӗ мир пулса тӑрать, тесе суйса пӗлтернӗ, анчах та ҫав вӑхӑтрах вӑл хӑйӗн кӳршисем ҫине тапӑнмашкӑн хатӗрленме чарӑнман.

Гитлер, тискер кайӑк пекех, лайӑхрах саманта кӗтсе ларнӑ. Вӑл хӑйпе кӳршӗллӗ пур государствӑсене те улталарӗ. Австрин никама пӑхӑнманлӑхӗ ҫинчен чаплӑн пӗлтерчӗ те, ҫакӑн хыҫҫӑнах ун ҫине хӗҫпӑшалпа тапӑнчӗ. Вӑл Польшӑпа пӗр-пӗрне тапӑнас марри ҫинчен тата туслӑх ҫинчен пакт турӗ, анчах каярахпа ун ҫине те вӑрӑ-хурахла тапӑнчӗ. Голландипе Бельги ҫине тапӑниччен пӗр кун маларах ҫеҫ Гитлер ку ҫӗршывсем тӗлӗшӗпе манӑн ниепле тӑшманла шухӑш-кӑмӑлсем те ҫук тесе ӗнентерчӗ. Вӑл Данин никама пӑхӑнманлӑхӗпе никам пырса тӗкӗнменлӗхне гаранти пачӗ, анчах ҫак пӗчӗк те мирлӗ ҫӗршыва та, нейтральнӑй Норвегие тытса илнӗ пекех, вӑрҫӑ пуҫламасӑрах ҫавӑрса илчӗ. Гитлерла Германин вӑрӑ-хурахлӑхӗпе ултавлӑхӑн ҫул-йӗрӗ Совет Союзӗ ҫине килсе тапӑннипе вӗҫленет.

Ултав, провокаци, вӑрӑ-хурахла вӑрттӑн тапӑнасси—ҫакӑн пек ӗнтӗ гитлерла тискер империализмӑн политикӑллӑ принципӗсем.

Вӑл тӗнчери пур ҫӗршывсенче те шалти лару-тӑрӑва хутшӑнни уншӑн уйрӑмах паллӑ вырӑн йышӑнса тӑрать. Кунта сӑмах, паллах, ӗлӗкхи вӑхӑтсенчи пек уйрӑм шпионсемпе диверсантсем ярса тӑни ҫинчен пымасть, кунта сӑмах противника шалтан хавшатса пымашкӑн, ӑна вӑйсӑрлатмашкӑн, ӑна поражени кӳме хатӗрлемешкӗн е ӑна Германи фашизмне «мирлӗн» пӑхӑнтармашкӑн «пиллӗкмӗш колоннӑсем» организацилени ҫинчен пырать.

Нимӗҫсене, вӗсем кирек ӑҫта пурӑннӑ пулсан та, вӗсем кирек епле государствӑн подданнӑйӗсем пулсан та, гитлеровецсем уҫҫӑн е вӑрттӑн ӗҫлекен организацисене пӗрлештересси йӑлана кӗнӗ йӗрке пулса тӑрать ӗнтӗ. Ҫак организацисене Германин официальнӑй дипломачӗсем ертсе пынӑ. Чехословакире, Польшӑра, Венгрире, Румынире пурӑнакан нимӗҫсенчен штурмовой отрядсем организацилесе, вӗсене провокациллӗ ӗҫсем тунӑ ҫӗре яваҫтарнӑ, вӗсене кашни ҫӗршыври государство влаҫӗсене хирӗҫ ҫӗклентернӗ. Вара нимӗҫсен сӑтӑрла ӗҫсем тӑвакан фашистла агенчӗсене хирӗҫ государство мӗнле те пулин мероприяти йышӑнсан, Германири хаҫатсенче «нимӗҫсене пусмӑрлани» ҫинчен урнӑ пек ҫухӑрашма пуҫланӑ. Чехословаки ҫине те, Польша ҫине те Гитлер шӑпах ӗнтӗ «пусмӑрти нимӗҫсене» хӳтӗлес сӑлтавпа тапӑнчӗ. Венгрире, Словакире, Румынире нимӗҫ халӑхне питӗ пысӑк привилеги панӑ, тӗрӗссипе вӗсем ҫак ҫӗршывсенчи законсене пӑхӑнмаҫҫӗ, ҫапла вара, Берлинран кӑтартса панисене пурнӑҫа кӗртсе пырса, государство ӑшӗнче хӑйне уйрӑм государство туса хураҫҫӗ.

«Пиллӗкмӗш колоннӑна» организацилеме фашистсем нимӗҫсемпе ҫеҫ мар, тата кашни нацин реакциллӗ сутӑнчӑк элеменчӗсемпе те усӑ курнӑ. Кашни ҫӗршыврах вӑл обществӑн каяшӗсене пухса, вӗсенчен фашистсен партийӗсене организацилеме тӑрӑшнӑ, вӗсене хӑйӗн укҫи-тенкине шеллемесӗр пулӑшса тӑнӑ. Францире «Боевые кресты» тата сутӑнчӑк Дорио, Голландире — Муссерт, Англире — Мосли, Бельгире—де-Ман, Румынире—«Железная гвардия», Венгрире—«Скрещенные мечи», Норвегире—Квислинг т. ыт. те—ҫаксем пурте Берлинран пулӑшу илсе тӑнӑ, Берлин кӑтартӑвӗсене пурнӑҫа кӗртсе пынӑ.

Гитлер фашизмӗн ҫулйӗрӗ юнпа хӗрелсе выртать. Фашизм пек тискер, вӑрӑ-хурахла, ҫаратакан империализм ку таранччен урӑх пулман та. Унӑн характерӗ хальхи вӑрҫӑра уйрӑмах лайӑх паларса тӑрать. Германи империализмӗ мӗнпур тӗнчене вӑрҫа кӗртсе ячӗ. Германин финанс капиталӗ Европӑна ҫеҫ мар, Америкӑна та хӑй аллине ҫавӑрса илесшӗн. Фашизм «реорганизаци тума», урӑхла каласан, мӗнпур Европӑна Германин финанс капиталне пӑхӑнтарма тӑрӑшать.

Германи буржуазийӗ хапсӑнакан пур территорисемпе государствӑсене те фашизм Германи халӑхӗн «пурнӑҫне кирлӗ пространство» тесе сӗмсӗррӗн пӗлтерет. Гитлер пусмӑрӗ айӗнче асапланса пурӑнакан Германи халӑхне тӗнчере пуҫпулса тӑма тивӗҫлӗ «аслӑ раса» тесе, фашистсем демагогилле ӗнентерме тӑрӑшаҫҫӗ. Германи салтакӗсене «пуҫпулса тӑракан расӑн» представителӗсен ӗҫӗсене туса пыма хатӗрлес тесе, фашизм вӗсенчен Германи войскисем тытса илнӗ ҫӗршывсенчи халӑха ҫаратса террорлакан вӑрӑ-хурахсемпе мародерсем туса хурать. Ҫар ҫакӑн пек тискер кайӑкланса кайнине тӗнче ку тарана ҫитсе та урӑх курман-ха!

Нимӗҫ капиталисчӗсем оккупациленӗ ҫӗршывсенчи промышленноҫа тата мӗнпур пурлӑхсене хӑйсен аллине тытса илеҫҫӗ. Польшӑра, сӑмахран, вырӑнти предприятисен хуҫисене хӑваласа кӑларса янӑ та, предприятийӗсене Германи капиталисчӗсене валеҫсе панӑ. Хӗвеланӑҫ енчи облаҫсенче те фашистсем ҫавӑн пекех тунӑ.

Фашизм Европӑри пур ҫӗршывсене те Германи империализмӗн ялхуҫалӑх енӗпе кӑна ӗҫлекен хушмалчи туса хума тӑрӑшать.

Германи империализмӗ ҫакӑн пек тума тӑрӑшать, анчах та вӗсем оккупациленӗ ҫӗршывсенчи халӑхсем кун пек тӑвасшӑн мар. Вӗсем оккупантсене хирӗҫ кӗрешнӗ ҫӗрте пур майсемпе те усӑ кураҫҫӗ. Германин юн ӗҫме юратакан фашизмӗ ҫакӑн пек хирӗҫ тӑнисене террорпа, ирӗксӗрленипе пусарать; Германи фашизмӗн хальхи террорӗпе танлаштарсан, вӑтам ӗмӗрсен историйӗн чи тӗксӗм страницисем те шупкалса ҫеҫ юлаҫҫӗ. Европӑра фашизм асаплантарса вӗлернӗ ҫынсен юнӗ капланса тӑрать. Анчах та ҫак юн Германи фашизмӗ пӗтес вӑхӑта ҫеҫ ҫывхартать.

Германи фашизмӗ «тӗнчери мӗнпур империалистсем хушшинче чи тискер те вӑрӑ-хурахла империализм пулса тӑрать» тесе Сталин юлташ палӑртнине Европӑри вӑрҫӑ ӗнтӗ питӗ тарӑннӑн та тӗрӗс кӑтартса парать.

Академик Е. ВАРГА.

ТУРЦИ ХАÇАЧĔСЕМ ВĂРÇĂ ĔÇĔСЕМ ÇИНЧЕН МĔН ÇЫРАÇÇĔ

СТАМБУЛ, декабрĕн 27-мĕш. (ТАСС). Джагахит Ялчин вăрçă положенийĕсене пăхса тухнă май, «Ени Сабах» хаçатра: вăрçăн тĕп центрĕ Европа пулса тăрать, тесе палăртать.

«Европăра çеç Германипе Италие çĕнтерме пулать. Европăри вăрçă положенийĕ тĕнĕлри державăсене питех савăнтармалла мар. Халĕ ĕнтĕ çав тĕнĕлĕн пĕр вĕçне хуçнă та. Эпир кунта Итали çинчен калакине пурте ăнланса илеççĕ пулмалла»,—тесе палăртать Ялчин.

Малалла Ялчин çапла çырать: Италие Ливире, аркатса тăкни, «Итали пĕтĕмпех поражени тÿснине мар пулсан та, çак çĕршыв Германишĕн питĕ пысăк йывăрлăх пулса тăнине пĕлтерет. Çак вăхăтрах тата нимĕçсен хăйсен положенийĕ те йывăрланнăçемĕн йывăрланса пынă пирки, унăн урăххисем çинчен мар, хăй çинчен çеç шухăшлама тивет. Оккупациленĕ халăх, хăйсен пусмăрçисем çине тăшманла пăхасси кунран кун вăйланса, пырать. Çавăн пек тăшманла пăхни нимĕçсен шухăш-кăмăлĕсене пăсмине те йышăнмасăр тăма юрамасть. Анчах нимĕçсемшĕн чи хăрушши вырăссен фрончĕ пулса тăрать. Германи çарĕн çывăх вăхăтсенчех вырăс çарне, сивве, тĕрлĕрен ерекен чирсене хирĕç кĕрешме тивет». Малалла Ялчин—кашни кун союзниксен вăйĕсемпе позицийĕсем çирĕпленсе пыраççĕ, тĕнĕлри çĕршывсен положенийĕ япăхланнăçемĕн япăхланса пырать, тесе палăртать.

«Ени Сабах» хаçатăн вăрçă ĕçĕсене пăхса тăракан обозревателĕ Кочер, Хĕрлĕ Çар çинчен калаçнă май, унăн хурçă пек çирĕп дисциплинине уйрăмах палăртса хăварать. «Вырăс шухăш-кăмăлĕ питĕ çирĕп,—тесе çырать автор.—Çарăн çакăн пек çирĕп шухăш-кăмăлне вырăссем çамрăксене паттăр та вăйлă çынсем пулма хăйсене уйрăм системăпа вĕрентсе, воспитани парса пыраççĕ».

Финлянди халăхĕ вилсе пĕтет

СТОКГОЛЬМ, декабрĕн 27-мĕш. (ТАСС). Швецире тухса тăракан хаçат «Свенска Моргонбладет» Швецири «Ачасен тусĕ» ятлă обществăн Финляндире пулнă представителĕн материалĕсем тăрăх Финляндири ача-пăчасен йывăр пурнăçĕ çинчен çырса пĕлтерет.

Хаçат çапла çырать: тăтăшах выçăллă-тутăллă пурăннă пирки чирлесе, Финляндире ача-пăчасем питĕ, йышлă вилеççĕ. Хуласенче карточкăсемпе памалли продуктсене памаççĕ. Кунсăр пуçне тата нумайĕшĕ, уйрăмах пысăк çемьеллисем, укçа çук пирки карточкăпа илме тивĕçлĕ продуктсене те илсе тăраймаççĕ. Финляндири хуласенче çăкăр илме темиçе кун хушши черетре тăраççĕ.

Швецире тухса тăракан тепĕр хаçат «Дагпостен» çапла палăртать: Финляндири ача-пăчасем пурте пекех цингапа тата рахитпа аптăраççĕ. Туберкулезпа чирлекенсем те, питĕ нумай. Чĕчĕ ачисем питĕ нумай вилсе пĕтеççĕ, мĕншĕн тесен выçăпа вăйран кайнă амăшĕсем вĕсене тăрантарма пултараймаççĕ.

«Нансен Лахти» хаçат Хельсинкири халăх мĕн çисе пурăнни çинчен 4 ачаллă пĕр финн çыннин çемьине пример илсе кăтартса парать. Ку çемье темиçе эрне хушши ĕнтĕ тутлă кăшман е тĕрлĕ çырларан пĕçернĕ пăтă çеç çисе пурăнать. Тутлă кăшманĕпе çырлине кĕркунне çемье хăй пухса хунă пулнă. Халĕ ĕнтĕ вĕсем те пĕтсе çитнĕ, тесе çырать хаçат.

Таммерфорсра положени татах та япăхрах, мĕншĕн тесен кунта çĕрулми те, ытти çимĕçсем те çук, тесе палăртать хаçат.

Гитлеровецсем Норвеги государствин никама пăхăнманлăхне пĕтерсе хурасшăн

СТОКГОЛЬМ, декабрĕн 27-мĕш. (ТАСС). «Дагенс нюхетер» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, Германин Норвегири влаçĕсем ответлă административлă вырăнсене квислинговецсене те лартма чарса хунă. Чиновниксем халĕ Германин, рейхскомиссарĕ урлă çеç вырăн илме пултараççĕ.

Çав, мероприятие Германин шалти ĕçсен министерствинче «Норвеги тĕлĕшĕпе ĕçлекен центральнăй отдел» тунипе çыхăнтараççĕ. Ку ĕнтĕ нимĕçсем Норвегие пĕтĕмпех Германин провинцийĕ туса хума йышăннине кăтартса парать. Пĕлекен çынсем каланă тăрăх, çывăх вăхăтсенчех Норвегин, административлă аппаратĕнчен пур норвежецсене те кăларса ямалла, вĕсем вырăнне Германирен килнĕ чиновниксене лартмалла.

Ирĕклĕ Норвегин хĕçпăшаллă вăйĕсем

ЛОНДОН, декабрĕн 27-мĕш. (ТАСС). Норвеги правительствин информаци бюровĕ Лондонран пĕлтернĕ тăрăх, Шотландире Норвегин экспедициллĕ çарĕн тĕп вăйĕсене вĕрентсе хатĕрлеççĕ. Норвегин çав çарĕ хальхи вăхăтри хĕçпăшалсемпе хĕçпăшалланнă.

Норвегин Англири тинĕс-çар вăйĕсенче 60 карап шутланать; ку шутран 10 эсминец, 4 канонерка, 37 мина лартакан суднăсем пур. Норвеги вăрçа хутшăннă вăхăтра Норвегин китсем тытмалли 70 судно пулнă. Çав суднăсенчен хăш-пĕрисем халĕ Англире е унăн доминионĕсенче патруль ĕçĕсене туса тăраççĕ. Кит тытмалли суднăсем хăвăрт çÿрекен, тытса пыма çăмăл та тата кирек епле çанталăкра та тÿсме пултаракан карапсем пулса тăраççĕ. Америка Англие панă 50 эсминецран 4-шĕ халĕ Норвеги командованийĕпе çÿреççĕ. Норвеги флотĕнче 250 офицер тата 2500 салтак шутланать. Флотăн личнăй составне Англипе Канадăра вĕрентсе хатĕрлеççĕ.

Германи Норвеги çине тапăннă вăхăтра Норвегин авиацийĕ питĕ вăйсăр пулнă. Германи ăна часах путарса лартнă. Анчах Норвеги правительстви Канадăра летчиксем вĕрентсе кăларассе организациленĕ тата Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсене самолетсем тума заказ панă. Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсене заказ панă самолетсенчен нумайĕшĕ халĕ Англие çитнĕ. Канадăра вĕренекен мĕнпур летчиксем Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсенчен сутăн илнĕ 100 самолетпа усă кураççĕ. Англин сывлăш-çар вăйĕсен составĕнче халĕ Норвегин икĕ эскадрильи пур, вĕсенчен пĕри çыран хĕрринчи оборона командованийĕн аллинче, тепри—истребительнăй авиаци составĕнче тăрать. Норвегин ытти эскадрильисене те йĕркелеççĕ. Исландире те Норвеги авиацийĕн соединенийĕ пур.

Нимĕçсем çĕнĕ провокаци тума хатĕрленни пирки

СТАМБУЛ, декабрĕн 24-мĕш. (ТАСС). Германин Турцири посолĕ Папен вăрттăн панă хушу тăрăх, «паллă мар государствăн подводнăй лодки» Турцин Хура тинĕсре çÿрекен суту-илÿ пароходĕсенчен пĕрине тинĕсе путарасси çинчен декабрĕн 21-мĕшĕнче «Известия» хаçатра пĕлтернĕччĕ. Ку пĕлтерÿре: путарнă пароходăн экипажне çăлса хăварма шутлаççĕ, мĕншĕн тесен ун çинче Совет служби паллисене çакнă нимĕç агенчĕсем пулаççĕ; çак ирсĕр ĕçе вара пĕтĕмпех Совет Союзĕ çине хурасшăн, тенĕччĕ.

Турцин Анатолири агентстви çак «Известия» хаçатра тухнă пĕлтерÿ пирки: «Германи правительстви хăйĕн Анкарăри посолĕ урлă Турци правительствине Хура тинĕс çинче Германин пĕр подводнăй лодка та çук тесе каларĕ», тесе пĕлтерет. Стамбулри дипломати тĕлĕшпе ĕçлекенсем хушшинче кăтартса панă тăрăх, Германи правительстви ĕнентерме тăрăшни пуриншĕн те паллă фактсене хирĕç пырать. «Джумхурист» хаçат редакторĕ Юнус Нади, — Турцин малтанхи «Кайнапхерс» ятлă пароходне мĕнле путарнине хăех тĕрĕслесе тухнă çын,—хăйĕн ноябрĕн 9-мĕшĕнче тухнă хаçатĕнче çапла çырчĕ: «Германи Хура тинĕсе 5-рен пуçласа 10 çити подводнăй лодка янă, вĕсенчен хăшĕпĕрне Дунай шывĕ тăрăх янă, ыттисене тинĕс хĕрринче тутарнă». Çак хаçатра ĕçлекен обозреватель, отставкăра пурăнакан генерал Эркилет, Германи майлă ĕçлекен çын тата Гитлер хăй чĕнсе янипе нумай пулмасть Советпа Германи хушшинчи вăрçă фронтĕнче пулнăскер, декабрĕн 4-мĕшĕнче тухнă «Джумхурист» хаçатра хăй Николаевра пулни çинчен тата унта нимĕç морякĕсен батальонне курни çинчен çырчĕ. Кунта ĕнтĕ, паллах, нимĕç морякĕсем пулнă пулсан, вĕсем Германин подводнăй лодкисен командисем пулнă. Турцири тинĕс ĕçĕсен специалисчĕ Хÿссаметтин Юльсель ноябрĕн 25-мĕшĕнче тухнă «Ватан» хаçатра Хура тинĕс çинче Германи çар карапĕсем пурри çинчен пĕлтерчĕ. Юлашкинчен тата Румынипе, Болгарипе çыхăнса тăракан ютçĕршыв çыннисем те Германи Хура тинĕсе подводнăй лодкăсем кĕртни çинчен тĕрĕс сведенисем тăрăхах кăтартса параççĕ. Вĕсем каланă тăрăх, октябрьпе ноябрь уйăхĕсенче темиçе подводнăй лодкăна Дунай тăрăх пайăн-пайăн тăратса Констанцăна илсе пынă. Унта вĕсене майласа лартнă та Варна портне илсе кайнă. Çак çынсем кăтартса панă тăрăхах, Хура тинĕс çинче Германи хăйĕн подводнăй лодкисемсĕр пуçне Румынипе Болгари флагĕсемпе çÿрекен лодкăсем те пур.

Çакăнта кăтартса панисем пурте Германи правительстви «Известия» хаçат пĕлтернине «сирсе яма» тăрăшни суя иккенне палăртаççĕ, ку вăл—нимĕçсем Хура тинĕс çинче çĕнĕрен провокациллĕ ĕç тума хатĕрленнине çеç ĕнентерсе парать.

Лăпкă океан çинчи вăрçă

ЛОНДОН, декабрĕн 27-мĕш. (ТАСС). Америкăн Филиппин утравĕсем çинчи командованийĕ пичетлесе кăларнă коммюникере çапла каланă: Лусон утравĕн çурçĕр пайĕнче артиллерирен перкелешни кăна пырать. Кăнтăр енчи фронтра Антимонанаран пуçласа Мурбана çитиччен тăшман пирĕн чаçсене хĕссе пырассине вăйлатать. Тăшман авиацийĕ пысăк активлăхне кăтартать. Японин çăмăл танксемпе пĕрле пыракан пехоти Манилăран 110 миля çурçĕр енче ларакан Бинаунов патне çитнĕ. Японецсем Манила патнелле аслă шоссе çулĕ тăрăх пыма хăтланаççĕ. Америкăпа Филиппин войскисем хăйсенчен нумай вăйлă тăшманăн малалла куçнă вăйĕсене хирĕç хаяррăн тăрса çапăçаççĕ. Декабрĕн 22-мĕшĕнче японецсем Мамотис районĕнче десант антарчĕç. Кунта вĕсене хирĕç Америка войскисем çапăçаççĕ. Малтанлăха илнĕ хыпарсем тăрăх, Америкăн подводнăй лодки японецсен пысăк транспортне тата миннăй тральщикне çĕмĕрнĕ, çакăнпа пĕрлех тепĕр транспортне тата гидросамолетсем илсе çÿрекен пысăк базăна çĕмĕрсе сиенлетнĕ пулĕ тесе шутлаççĕ.

Японецсен Лусон утравĕн кăнтăр-хĕвеланăç çыранĕсенчи Мантубу пунктне десант антарни çинчен çирĕплетсе паракан хыпарсем çук. Антимонана çывăхне японецсем 40 транспорт таран пухса тăратнă. Çак районра пит вăйлă çапăçусем пыраççĕ. Америка войскисем хăйсенчен йышлă тăшман çарĕсене хирĕç тÿсĕмлĕн тăрса, каялла сире-сире яраççĕ. Антимонана—Мурбан секторĕнче танксем çапăçаççĕ.

Илнĕ хыпарсем тăрăх, ĕнер Манила çывăхĕнче зенитнăй артиллери японецсен пĕр самолетне персе антарнă. Ĕнер Япони самолечĕсем Манила гаванне темиçе хут та пырса атакăланă. Пăрахнă бомбăсенчен нумайĕшĕ шыва ÿкнĕ пирки, гаваньре пысăк сиенсем пулман. Вилнисемпе аманнисем нумай мар.

Англи войскисен Ливири ĕçĕсем

ЛОНДОН, декабрĕн 27-мĕш. (ТАСС). Англин Çывăх Хĕвелтухăçĕнчи хĕçпăшаллă вăйĕсен командованийĕ кăларнă коммюникере çапла пĕлтернĕ: пĕрмаях çумăр çуса тănипе çанталăк пит те начаррине пăхмасăрах, юлашки икĕ-виçĕ кун хушшинче наступленисен хăвăртлăхĕ пăртак чакрĕ пулин те, Англи войскисем хальхи вăхăтра тăшманăн Аджедабия районĕнчи тĕп вăйĕсене çапа-çапа амантаççĕ. Декабрĕн 26-мĕшĕнче англичансен артиллерийĕ тăшманăн аслă çул тăрăх иртекен автотранспорт колоннийĕсене — Аджедабирен çурçĕр тата кăнтăр енĕсенче хыттăн çĕмĕрнĕ. Çавăн пекех Бенгазирен кăнтăр еннелли Солук районĕнче те тăшманăн автотранспортне аркатнă. Çак районсенчи операцисене тунă чух темиçе çĕр çынна тыткăна илнĕ тата нумай хĕçпăшал, нумай вăрçă хатĕрĕсем тытса илнĕ.

Англи авиацийĕ тăшманăн автоколоннисене тата çар чаçĕсем пухăнса тăнă вырăнсене тимлĕн атакăланă. Аджедабия районĕнче Англи самолечĕсем тăшмана ăнăçлăн атакăласа илнĕ.

Итальянецсем нимĕçсене пенĕ

Рейтер агентствин Эль-Газал районĕнче Çĕнĕ Зеланди войскисемпе пĕрле çÿрекен специальнăй корреспонденчĕ çапла пĕлтерет: противникăн Итали офицерĕнчен тата Германипе Итали салтакĕсенчен тăракан ушкăнне Англи стрелокĕсем çавăрса илсен, итальянецсем нимĕçсене персе пăрахнă та, хăйсем тыткăна парăннă. (ТАСС).

Англин Инçетри Хĕвелтухăçĕнчи вăйĕсен главнокомандующийĕ

ЛОНДОН, декабрĕн 27-мĕш. (ТАСС) Рейтер агентстви официально пĕлтернĕ тăрăх, Паунолл генерал-лейтенанта Англин Инçетри Хĕвелтухăçĕнчи хĕçпăшаллă вăйĕсен главнокомандующийĕ пулма уйăрса лартнă, унччен çак вырăнта Браук-Попэм пулнă.

Англин çар министерстви çапла пĕлтерет; генерал Паунолл Сингапура пырса çитсе хăйĕн обязанноçĕсене тума тытăннă.

* * *

Праунолл 54 çулта. 1914—1918 çулсенчи пĕтĕм тĕнчери вăрçă вăхăтĕнче вăл Францири операцисенче тата Бельгире пулнă. Ăна икĕ орден парса наградăланă.

Хальхи вăрçăра Францишĕн çапăçнă чухне вăл Англин экспедициллĕ çарĕн генеральнăй начальникĕ пулнă.

1941 çул пуçламăшĕнче ăна импери генеральнăй штабĕн начальник заместительне уйăрса лартнă.

Государство пулăшăвĕ

СОВЕТСКОЕ. Юманайĕнчи «Большевик» колхозри красноармеецсен çемьисем государствăран пулăшу илсе тăраççĕ. Кириллова 300 тенкĕ, Афанасьева 320 тенкĕ, Никитина 380 тенкĕ илнĕ. Вĕсене колхоз кашни уйăхрах 3 пăт тырă парса тăрать.

В. АНДРЕЕВ.

Çĕршывăн оборона фончĕ ÿсет

Пирĕн паттăр Хĕрлĕ Çар нимĕç оккупанчĕсене каялла çĕнтерÿллĕн хăвалама тытăнчĕ. Çакă ĕнтĕ кашни совет çыннине чĕререн савăнтарать, лайăхрах ĕçлеме вăй парать, фронта пулăшассине вăйлатма хавхалантарать.

Тăван çĕршыв оборонине тĕреклетес ĕçе ĕçсыннисем çак кунсенче нихăçанхинчен ытла вăйлатрĕç. Оборона фондне хывнă укçа-тенкĕ пĕр Канаш районĕ тăрăх кăна 500 пин тенкĕне çитрĕ. Унсăр пуçне оборона фондне 530 пин тенкĕлĕх заем облигацийĕсем панă.

Юратнă тăван çĕршывпа мухтавлă Хĕрлĕ Çар валли тырпул, аш-какай, сĕт-çу парасси колхозниксен хисеплĕ ĕçĕ пулса тăчĕ. Канаш районĕнчи «Хĕрлĕ хĕм» колхоз 30 центнер тĕштырă, 127 литр сĕт, Киров ячĕпе тăракан колхоз 19 центнер ытла тĕштырă, 331 литр сĕт оборона фондне панă. «Коммунар», «Хĕрлĕ Çар» колхозсем тата Максим Горький ячĕпе тăракан колхоз 100—125-шер килограмм аш-какай панă.

Ишлей районĕнчи колхозсем те тăван çĕршывăн вăй-хăватне тĕреклетес ĕçе пысăк хастарлăхпа туса пыраççĕ. Оборона фондне «Самолет» колхоз 12 центнер ыраш, 50 килограмм çăм, 600 çăмарта, 50 чăх, Шуркассинчи «Авангард» колхоз 1 центнер тулă çăнăхĕ, пĕр сысна, 29 чăх, 100 çăмарта, Шурчари «Новое Акрамово» колхоз 1000 тенкĕ укçа хывнă.

Оборона фондне укçа-тенкĕ, продуктсем парасси ку колхозсенче малалла та пулса пырать.

Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем хатĕрлесе парасси ĕçсыннисен чыслă ĕçĕ пулса тăчĕ. Тăван çĕршыв ирĕклĕхĕшĕн, ырлăхĕшĕн, телейĕшĕн тăрăшакан ĕçсыннисем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли çĕнĕрен çĕнĕ япаласем парса тăраççĕ. Декабрĕн 22-мĕш тĕлне Канашри инвалидсен «Красный воин» артелĕнче ĕçлекенсем 72 ваткăллă фуфайка, 68 ваткăллă брюки, 12 мăшăр çăматă, 58 мулаххай, 6 комплект ăшă кĕпе-йĕм, 20 алшăлли, 4 шарф, 22 мăшăр алшишсем пухса панă. Çакă вăл артельре ăшă тумтирсем пухас тĕлĕшпе ĕçлекен комиссин лайăх ĕçĕн результачĕ. Комисси председателĕ ВКП(б) членĕ Корчагин юлташ ăшă тумтирсем пухас ĕçе вăхăтран вăхăта мар, кашни кун туса пырать. Вăл ертсе пынипе комисси членĕсемпе агитаторсем фронта тăтăшах пулăшса тăма кирли çинчен рабочисемпе служащисене яланах ăнлантараççĕ. Корчагин юлташ хăй час-часах цехсенче пулса рабочисене отечественнăй вăрçă фрончĕсенчи çĕнĕ хыпарсемпе паллаштарать, Совет Информаци Бюровĕн пĕлтерĕвĕсене вуласа парать.

— Хĕрлĕ Çарăн юлашки вăхăтри пысăк çĕнтерĕвĕсем çинчен ăнлантарса парсан,—тет Корчагин юлташ,—рабочисен фронта пулăшас кăмăлĕ татах çĕкленчĕ. Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли нумайĕшĕ тепре ăшă япала хатĕрлесе пама пулчĕç. Халĕ пурĕ 30 рабочи пĕрер мăшăр ăшă алшиш хатĕрлеççĕ. Хĕрсем алшишсем çыхаççĕ, алшăллисем тĕрлеççĕ.

Хĕрлĕ Çар валли ăшă тумтирсемпе япаласем пухас ĕçе вагонсем юсакан заводри комисси те (председателĕ Сорокин юлташ) пĕр чарăнмасăр туса пырать. Ку тараничен завод коллективĕ хушшинче 37 мăшăр çăматă, 5 кĕрĕк-пиншак, 182 мулаххай, ваткăллă пиншаксем 79, ваткăллă брюкисем 79, ăшă кĕпе-йĕмсем 8 комплект, 25 свитер, 47 мăшăр чăлха, 146 мăшăр çăм алшиш, 47 мăшăр тир алшиш, 118 шарф, вуншар çытар пичĕсем, простынясем, алшăллисем, тăласем т. ыт. япаласем пухса панă. Халĕ 100 мăшăр аялти кĕпе-йĕмсем çĕлеççĕ.

Аш-какай комбинатĕнче ĕçлекен рабочисемпе служащисем тăван çĕршыва паттăррăн сыхлакансене ăшă тумлантарас ĕçе пурте хутшăннă. Нумайĕшĕсем Хĕрлĕ Çар валли пысăк тата хаклă тумтирсемпе япаласем панă. Халĕ çĕнĕ çул ячĕпе парне яма хатĕрлеççĕ.

Районри комисси пухнă çăмран çăматă йăвалама «Авангард» артеле панă. Ку тараничен вăл 302 мăшăр çăматă йăваласа кăларнă. Сталин ячĕпе тăракан артель тир тăвать. Вăл тирсенчен индпошив мастерскойĕ кĕрĕк-пиншаксем çĕлет.

Т. ИВАНОВ.

Çĕнĕ çул ячĕпе фронтовиксем патне парнесем яраççĕ

ЧКАЛОВСКОЕ. Шупашкарти стахановецсем Хĕрлĕ Çар боецĕсем патне çĕнĕ çул ячĕпе парне ярса пама чĕнсе каланине ырласа районри ĕçсыннисем чĕнÿ çине ĕçпе ответлеме тытăнчĕç.

«Звезда» колхоз боецсем патне 5 килограмм çу, 2 хур, 30 килограмм сухари янă. Колхозниксем парнесене уйрăммăн пухнă. Вĕсенчен пурĕ 15 килограмм çу, 2 хур, 30 килограмм шурă сухари пухăннă.

Ленин ячĕпе тăракан колхоз 15 килограмм аш-какай, пĕр сурăх, 30 килограмм сухари, 2 хур, ăшă кĕпе-йĕмсемпе алшишсем чылай янă.

Сталин ячĕпе тăракан колхоз 15 чăх, 10 хур, 32 килограмм сухари, 2 сысна пусса, «Çăлтăр» колхозра 2 сысна, «Правда» колхозра 2 сурăх пусса яраççĕ.

Çавăн пекех «Кзыл тан», «Путь Ленина», «Знамя Октября», «Осоавиахим», Крупская ячĕпе тăракан колхозсенче те пĕрер выльăхран кая мар пусса Хĕрлĕ Çар боецĕсем патне парне яма хатĕрленеççĕ.

Декабрĕн 26-мĕш тĕлне районри 14 колхоз боецсем валли 15 сурăх, 5 сысна, 70 чăх, 14 хур уйăрнă. Унсăр пуçне 105 килограмм аш-какай, 20 килограмм шăрттан, 30 килограмм çу, 40 килограмм шурă çăнăхран тунă печени, 334 килограмм сухари пухăннă. Нумайĕш парнесене боецсем патне ярса панă.

М. ФЕДОТОВ.
ВКП(б) райкомĕн секретарĕ.

КАЛИНИНО. Эльменти Пушкин ячĕпе тăракан колхоз Хĕрлĕ Çар боецĕсем патне çĕнĕ çул ячĕпе 10 центнер тĕштырă, 2 хур яма пулчĕ тата оборона фондне 4 сурăх, майракаллă шултра выльăхсем çитĕнтерсе пама йышăнчĕ.

Кунсăр пуçне, колхозниксемпе колхозницăсем хăйсен килти хуçалăхĕсенчен 4 килограмм çăм, 130 тенкĕ укçа, 3 мăшăр алшиш, чĕр тирсем, çу тата 715 штука çăмарта параççĕ. Колхозница Мария Хмелева Хĕрлĕ Çар ячĕпе пĕр пăру çитĕнтерет тата 30 штука çăмарта парать. Колхоз председателĕ З. Степанов юлташ пĕр сурăх, 500 грамм çăм, пĕр мăшăр алшиш парать.

Совет Информаци Бюровĕ мухтавлă Хĕрлĕ Çар çитĕнÿсем туса пыни çинчен пĕлтернине итленĕ хыççăн, районри прокуратурăн, халăх сучĕн тата НКВД-ăн райотделенинчи работниксем Кăнтăр-Хĕвеланăç фронтĕнче çапăçакан генерал-лейтенант Ф. Я. Костенко юлташ патне саламлă çыру янă. Саламлă çырупа пĕрле вĕсем генерал Костенко юлташ ертсе пыракан чаçри мухтавлă боецсемпе командирсем тата политработниксем валли çĕнĕ çул ячĕпе парне—пĕр пăт ытла махорка ярса панă.

Т. БЕЛОВ.

ШАХАСАН. Çÿлти Вăрманъялти туллимар вăтам шкулта вĕренекенсемпе колхозри çамрăксем çĕнĕ çул ячĕпе Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли 5 килограмм пыл, 2 килограмм çурă махорка, 22 енчĕк тата ытти япаласем те пама хатĕрленĕ. Р. Александрова, Ю. Иванова вĕренекенсем икшер стакан махорка, пĕрер енчĕк панă, Г. Никифоров пĕр стакан пыл тата хăйĕн юсавлă йĕлтĕрне пачĕ.

Матшÿри туллимар вăтам шкулта вĕренекенсемпе колхоз çамрăкĕсем 2 килограмм махорка, 25 енчĕк тата ытти япаласем те хатĕрлеççĕ.

А. ОРЛОВ.

* * *

СЕНТЕРВАРРИ. Эрех заводĕнчи рабочисемпе служащисем Хĕрлĕ Çар боецĕсем патне çĕнĕ çул ячĕпе 8 посылка янă. Заводра ĕçлекенсенчен боецсем 65 килограмм печенипе конфет, 6 чăх, 16 пачка махорка, табак тултарнă 21 енчĕк, çăмса тутрисем, алшишсем, супăньсем, бритвăсем, хутсем, конвертсем илеççĕ.

Новинскри Сталин ячĕпе тăракан колхоз колхозникĕсем боецсем патне 6 чăх, икĕ хур, 24 килограмм печени тата ытти япаласем чиксе 7 посылка, Амачкинори «Красная звезда» колхоз 80 килограмм печени, 10 чăх янă.

Декабрĕн 27-мĕш тĕлне Хĕрлĕ Çар боецĕсем патне районĕпе 98 посылка кăларса янă.

П. МИКИШ.

—o—

Вăрлăхсене сортлама тытăннă

ИШЛЕЙ. «Красные Яуши», «Танк», «Вускасси» тата ытти колхозсенче вăрлăхсене сортлама тытăннă. Районра тăхăр триерпа тырă сортлаççĕ, ытти триерсене халĕ юсаса пĕтермен-ха.

Триерсем колхозсенчен колхозсене куçса çÿресе тырă сортламалли маршрут тунă, ăна çирĕппĕн пурнăçа кĕртсе пыраççĕ.

Т. НИКИТИН.

Укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсен илеççĕ

КАНАШ. Ачча ялсоветне кĕреке колхозсенче укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене сарас ĕç лайăх пулса пырать. Ку ялсоветне кĕреке «Хĕрлĕ Çар» колхоз членĕсем лотере билечĕсене 2680 тенкĕлĕх çырăнса укçине те тÿлесе татнă. Çавăн пеке Куйбышев ячĕпе тăракан колхозра т лотерея билечĕсене 1780 тенкĕлĕх çырăнса укçине пĕтĕмпех тÿлесе татнă.

Сельпора ĕçлекенсем хушшинче лотерея билечĕсене 300 тенкĕлĕх сарнă Сельпо председателĕ А. Федоров, ял совет председателĕ Я. Петров юлташ сем лотерея билечĕсене 50-шар тенкĕлĕх çырăнса укçине пĕтĕмпех тÿлес татнă.

Анчах учительсем хушшинче лотерея билечĕсене сарасси çителĕксĕ пулса пырать. Туллимар вăтам шкулти 5 учитель лотерея билечĕсен пурĕ те 190 тенкĕлĕх кăна çырăнс илнĕ. Çĕнĕ Аччари пуçламăш шкулт учительсем 30 тенкĕлĕх кăна çырăнн

Колхозниксем лотерея билечĕсен пысăк хастарлăхпа çырăнса тăва çĕршыва юратнине кăтартаççĕ. Вăтака Татмăш ялсоветне кĕрекен колхозсен чи колхозниксем те лотерея билечĕс не пысăк хавасланса çырăнаççĕ. Чк лов ячĕпе тăракан колхоз председате лĕ Я. Тихонов юлташ лотерея билечĕ сене 100 тенкĕлĕх, бригадирсем 50-ша тенкĕлĕх çырăнса укçине çийĕнче тÿлерĕç. Ф. Григорьев юлташ лотере билечĕсене 70 тенкĕлĕх, Николаев Федорова, Ефимов тата ытти юлташ сем 40—50-шар тенкĕлĕх çырăнса и чĕç. Колхозниксем хушшинче лотере билечĕсене сарас тĕлĕшпе ялти акти лайăх ĕçлесе пырать.

Çак ялсоветне кĕрекен Анаткас Та мăшра лотерея билечĕсене сарас ĕ сÿрĕккĕн пырать.

Анаткас-Татмăшри пуçламăш пар организаци секретарĕ Фомин юлта лотерея билечĕсене сарас ĕçе кирл пек организацилемен.

Т. ТУРХАН.

* * *

ХĔРЛĔ ЧУТАЙ. Районри колхозсе че укçа-тенкĕпе япала лотерейин бил чĕсене пысăк çĕкленÿпе çырăнса иле çĕ. «Труженник» колхоз членĕ Коле ник юлташ 40 тенкĕлĕх, Краснов, Ку нецов тата ытти юлташсем 30-ша тенкĕлĕх çырăнса илчĕç. Колхозра ĕ леме пултаракансенчен лотерея би чĕсене илменни пĕр çын та юлмарĕ.

Çавăн пекех «Авангард» колхоз та малтанхи кунах 1.200 тенкĕлĕх ç рăнса укçине те тÿлерĕç. «Память Л нина» колхозра 2.200 тенкĕлĕх, «М тор» колхозра 2.850 тенкĕлĕх, Чкал ячĕпе тăракан колхозра 2.200 тенк лĕх, «Агроном» колхозра 3.090 тенк лĕх çырăннă. Икĕ кун хушшинче сар лотерея билечĕсемшĕн районĕпе пин тенкĕ укçа пухăннă.

Лотерея билечĕсене илес ĕç малал ăнăçлăн пулса пырать.

Г. ИВАНОВ.

* * *

КОМСОМОЛЬСКОЕ. Районра укç тенкĕпе япала лотерейин билечĕсе илме çырăнасси сарăлсах пырать. Д кабрĕн 16-мĕш тĕлне районĕпе 689 тенкĕлĕх çырăнса 32000 тенкĕ ук пухнă. Хирти Сĕнтĕр ялсоветĕнчи ко хозниксем 7055 тенкĕлĕх çырăнч Вăл шутран 2000 тенкĕ пухса па «Комбайн» колхозри 4 ачаллă З. Гор кова юлташ лотерея билечĕсене ил 100 тенкĕлĕх çырăннă. «Трактор» ко хозри Т. Иванова 75 тенкĕлĕх çыр са укçине те çийĕнчех парса тат Турханти «Ленинское знамя» колх председателĕ А. Кондратьев юлт 70 çулта пулин те 100 тенкĕлĕх çыр са укçине те çийĕнчех парса татрĕ.

В. ВИКТОРОВ

* * *

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Танăш ял ветне кĕрекен колхозсенче укçа-тен пе япала лотерейин билечĕсене са ĕç анлăн сарăлса пырать. «Красн пахарь» колхозра кĕске вăхăтрах ло рея билечĕсене 1500 тенкĕлĕх сарч Вăтă колхозниксем 75 çулхи П. Ан реев, 78 çулхи Д. Семенов, Герасим ва, Федорова тата ытти юлташсем л терея билечĕсене 30-шар тенкĕлĕх ç рăнса илчĕç. Лотерея билечĕсене сар ĕç ăнăçлăн пулса пырать.

П. МИХАЙЛОВ.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

1942 ÇУЛШĂН

Чăваш Совет писателĕсен Союзĕ кăларакан «Илемлĕ литература» альманаха çырăнса илĕр!

«Илемлĕ литература» альманах икĕ уйăхра пĕрре тухать.

Альманах отечественнăй вăрçăн фрончĕсенчен килекен боевой эпизодсене, очерксемпе корреспонденцисене пичетлет.

Альманахра оборонăллă калавсем, повеçсем, сăвăсем, ялти сценăсем çинче лартмалли пьесăсем, паянхи кун ыйтăвĕсемпе çырнă статьясем пулаççĕ.

Альманахра проза, поэзи, драматурги, фольклор, публицистика, критикăпа библиографи пайĕсем пур.

Альманахăн хакĕ: 12 уйăха — 15 тенкĕ, 6 уйăха — 7 т. 50 п., уйрăм кĕнекен — 2 т. 50 п.

Подпискăна почта уйрăмĕсем, агентствисем тата письмоносецсем пурте йышăнаççĕ.

Чăваш республикин тулашĕнче пурăнакан вулакансем подписка укçине çак адреспа куçараççĕ: **Чувашская АССР, г. Чебоксары, Дом связи, «Союзпечать».**

«СОЮЗПЕЧАТĔН» ЧĂВАШ РЕСПУБЛИКИНЧИ КОНТОРИ.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редактор заместителĕн — 3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, ялхуçалăхĕпе промышленность пайĕсен — 6—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн — 2—30, дежурнăйăн — 6—23. «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85. издательство конторин—6—23.

НТ 7479 Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР. Заказ № 651, Ф. 6. 58 84 п. л.